Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 7 май • Шанба • № 35 (14196) ترکستان * TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ XV СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

5 май куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XV сессияси бошланди.

Уни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов очди.

Мажлис аҳли вафот этган Ўзбекистон халқ депутатлари Р. Чачи ва О. Исаев хотирасини бир дақиқа сукут билан ёдга олди.

Депутатлар сессия кун тартибини тасдиқлади ва котибиятни сайлади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов депутатлар ҳузурида катта нутқ сўзлади. Олий Кенгаш Республика Президенти нутқи юзасидан қарор қабул қилди.

Олий Кенгаш Маданият ва маданий меросни асраш масалалари қўмитаси раиси П. Қодировнинг «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини белгилаш ва олий нишон — «Олтин юлдуз» медалини таъсис этиш тўғрисида, «Мустақиллик» ва «Дўстлик» орденларини, «Жасорат» ва «Шуҳрат» медалларини таъсис этиш юзасидан қонун лойиҳалари ҳақидаги маърузаси тингланди.

Таъсис этилган унвон, орденлар ва медалларга оид тегишли қарорлар қабул қилинди.

Шундан сўнг депутатлар С. Усмонов, И. Файзуллаев, Э. Воҳидов, И. Юсупов, В. Сигедин ва А. Ғуломмаҳмудов бирин-кетин минбарга чиқади. Улар Ўзбекистон Республикаси Президентининг мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, фуқаролар тотувлиги ва бутун халқнинг бунёдкорлик меҳнати билан банд бўлиши учун шароит яратишга қўшган улкан ҳиссасини таъкидлаб, депутатлар, меҳнат жамоалари, жамоат бирлашмалари ва сайловчилар номидан Ислом Абдуғаниевич Каримовга «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини бериш ва олий нишон —«Олтин юлдуз» медали билан тақдирлашни таклиф қилди. Бу фикрни халқ депутатлари якдиллик ва кўтаринки руҳда қўллаб-қувватлади.

Парламентнинг кечки мажлисини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров бошқарди.

Олий Кенгаш Раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов «Ўзбекистон Республикасининг Олий мажлиси тўғрисида»ги конституциявий қонун лойиҳаси, «Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайлов тўғрисида»ги, «Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунларнинг лойиҳалари ҳақида маъруза қилди.

«Ўзбекистон Республикасининг Олий мажлиси тўғрисида»ги қонун лойиҳаси дастлабки ўқишда маъқулланди. Кейинги иккита қонун қабул қилинди.

Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш қўмитасининг раиси Э. Хўжаевнинг маърузаси бўйича «Чет эл инвестициялари ва чет эллик инвесторлар фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги, «Банкротлик тўғрисида»ги ва «Қимматли қоғозлар билан амалга ошириладиган операциялардан олинадиган солиқ тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари қабул қилинди.

Республика адлия вазири А. Мардиевнинг Ўзбекистон Республикаси жиноят ва жазо ҳамда жиноят—процессуал кодекслари лойиҳалари тўғрисидаги маърузаси тингланди. Бу икки ҳужжат биринчи ўқишда қабул қилинди.

Ўзбекистон Олий Кенгаши сессияси давом этмоқда.

* * *

6 май куни Тошкентда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XV сессияси давом этди. Уни Олий Кенгаш Раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов. бошқарди.

Транспорт, йўл хўжалиги, алоқа ва информатика қўмитасининг раиси Ғ. Заҳриддинов «Электрон—ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурлар ва маълумотлар базаларининг ҳуқуқий ҳимояси тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Шу масала юзасидан қонун қабул этилди.

Сўнг депутатлар фан ва экология масалалари қўмитаси раиси А. Жалиловнинг «Ихтиролар, фойдали моделлар ва саноат намуналари тўғрисида»ги ҳамда ошкоралик масалалари қўмитаси раиси Э. Воҳидовнинг «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонунлар лойиҳалари ҳусусидаги маърузасини тинглади. Бу қонунлар қабул қилинди.

Олий Кенгаш Ўзбекистон Республикаси билан бошқа давлатлар ўртасида тузилган шартномалар ҳамда битимларни ратификация этди.

Раислик қилувчи сессия котибиятига республика Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов «Ўзбекистон қаҳрамони» унвонига сазовор бўлгани муносабати билан вилоятлар, шаҳарлар ва туманлардан, меҳнат жамоалари ҳамда фуқаролардан кўплаб табрик ҳатлари, телеграммалари келаётганини маълум қилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида ҳам қонунлар қабул қилинди.

Олий Кенгаш Республика Олий судининг раиси У. Мингбоевнинг таклифига мувофиқ Олий суд таркибига ўзгаришлар киритди.

Олий Кенгаш мажлисида Республика Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Олий Кенгаш сессияси ишини тугатди.

* * *

Сураткаш: Муҳаммад АМИН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовга "Ўзбекистон Қаҳрамони" унвонини бериш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

Суверен ва мустақил Ўзбекистонни барпо этиш, халқпарвар демократик ҳуқуқий давлат яратиш, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувликни таъминлаш ишига қўшган улкан ҳиссаси ҳамда бу борада матонат ва жасорат кўрсатганлиги учун Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовга "Ўзбекистон Қаҳрамони" унвони берилиб, олий нишон – "Олтин юлдуз" медали топширилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 5 май

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ахбороти тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ахборотини тинглаб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши шуни қайд этадики, Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашни, туб ижтимоий-иқтисодий ва демократик ўзгартишларни кўзлаб ишлаб чиқилган йўл изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Республикани сифат жиҳатидан янги ҳолатга ўтказиш ғояси таъсири остида жамият жипслашмоқда, мамлакат иқтисодиётини соғломлаштириш жараёни кечмоқда. Хўжалик юритишнинг янги усуллари қарор топмоқда, бошқарувнинг ташкилий тузилмаларини қайта қуриш давом этмоқда. Фаол ташқи сиёсат олиб борилмоқда, Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътибори мустаҳкамланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

Республикада жамиятни босқичма-босқич ислоҳ қилиш ҳамда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш юзасидан олиб борилаётган ишлар маъқуллансин, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар қўллаб-қувватлансин ҳамда улар оғишмай амал қилиш ва ижро этиш учун қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 5 май

Йўлимиз — мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши XV сессиясида сўзлаган нутқи

Муҳтарам халқ ноиблари!

Азиз дўстлар!

Диёримизнинг серфайз кўклам фаслида сизлар билан яна бир бор юз кўришганимиздан бағоят мамнунман. Сизларни юртимиз истиқлолининг учинчи баҳори билан чин юракдан муборакбод этишга, барчангизга мустаҳкам соғлиқ, куч ва ғайрат, бахт ва саодат тилашга рухсат этгайсизлар.

Сўнгги сессиядан бери тўрт ой ўтди. Шу вақт мобайнида мамлакат ҳаётида туб ўзгаришлар содир бўлди. Ўзбекистон ўз тараққиёти ва истиқлолининг янги босқичига дадил қадамлар қўйди.

Бу йўлда орттирган оз бўлса-да тажрибамиз шуни кўрсатадики, ҳаётимизнинг, иқтисодиётимизнинг ўзгаришлари, олға силжишлар ўз-ўзидан, бирданига бўлмас экан. Бу жараённинг пасту баланд ўринлари, машаққатли синовлари жуда кўп. Шу туфайли, танланган йўлни ғоят пухта ва теран ўрганиш, ҳар бир ўтилаётган босқични — қўйган қадамларимизни англаш, онгимизга сингдириш, мақсад этган ва етиб бораётган манзилимизни аниқ тасаввур этиш, бу — барчамизнинг, машаққатли йўлга бел боғлаб чиққан инсонларнинг, авваламбор, фаолларимиз ва етакчи раҳбарларимизнинг муқаддас бурчидир.

Мажозий маънода айтсак, ҳозирги бозор иқтисодиёти — бамисоли бир денгиз, унинг тинч ва саёз жойлари ҳам, чуқур, жўшқин мавжлари ва пўртаналари ҳам бор.

Ҳаммамиз яхши англашимиз керак: шоша-пиша, манзилни билмай, юмуқ кўз билан бу денгиз бўйлаб эркин сузиб бўлмайди. Авваламбор, сузиб ўтиладиган сарҳадни пухта аниқлаб, мустаҳкам кема танлаб ва ишончли қўмонда тузиб, уни нотинч уммонда сузишга ўргатиб, ана ундан кейин йўлга чиқиш керак. Бу шундай мураккаб ва қийин вазифа!

Ана шу хулосаларни ҳисобга олиб, биз мустақилликка эришганимиздан бери ўтган даврда иқтисодий ислоҳотларни ҳаётга татбиқ қилиш учун назарий ва амалий дастакларни ишлаб чиқиш билан шуғулландик.

Бугун мамнуният билан таъкидлашимиз мумкин: гарчи бошда ким нима демасин, қанчалик сайрамасин, ҳаётимизнинг ўзи кейинги икки йилда биз танлаган, ўзимизга хос ва мос йўлнинг тўғри ва асосли эканини исботлади. Собиқ иттифоқ ўрнида ташкил топган бир қанча давлатлардан фарқли ўлароқ, яратганга минг қатла шукрки, юртимиз тинч, халқимиз меҳнат билан банд, иқтисодиётимизда катта ўпирилишларга ва қулашларга йўл қўймадик.

Бугунги кунда ҳамдўстлик мамлакатлари билан иқтисодий ва хўжалик алоқалари қанчалик мураккаб эканини яхши биласизлар. Шунга қарамасдан, мамлакатимиз иқтисодиётида аҳвол барқарор бўлиб турибди. Саноат маҳсулоти январь ойига нисбатан 23 фоиз, февралга нисбатан 20 фоиз кўпайди. Бюджетдаги камомад ялпи ички маҳсулотнинг 4,8 фоизини ташкил этди, яъни чамаланган даражадан ҳам озроқ бўлди.

Саноатнинг тармоқ тузилмаларида ижобий ўзгаришлар рўй бермоқда. Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати маҳсулотлари, ун, ёрма ва омихта ем ишлаб чиқариш кўпайди. Ун, нон, ўсимлик ёғи, маргарин ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш миқдори ортди. Ниҳоят, илгари четдан олиб келинадиган кўпгина маҳсулотларни ўзимизда ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Самарқанд вилоятида тоза спирт чиқарадиган завод, Хоразм вилоятида қанд заводи қурилиши бошланди.

Электр энергияси, нефть ва газ қазиб олиш, нефтни қайта ишлаш, кўмир кончилиги соҳаларида ҳам маҳсулот ҳажми кўпайди. Бухорода нефть маҳсулотларини қайта ишлаш заводи қуриляпти. Юртимизда янги коммуникациялар — темир йўллар ўтказиш, янги қурилишлар, ер ўзлаштириш, ободончилик ишлари кенг миқёсда бораётир.

Аграр соҳада ҳам аҳвол ёмон эмас. Бу йил ғаллазорлар икки маротаба кўпайди. Экиш ишлари жадал суръатлар билан ўтказилди. Ҳаммамиз Оллоҳ таолодан, она табиатимиздан сўрашимиз даркорки, бу йил ҳам меҳнаткаш халқимизнинг насибасини мўл-кўл қилиб берсин!

Шу билан бирга, ўтган давр бизни кўп масалалар бўйича тажрибали қилди, кўзимиз очилди. Бугунги кунда ташқи ва ички сиёсатимизни дадил ва бардам юритишда астойдил бел боғлаб меҳнат қилаётган халқимизнинг ўзи бизларга катта мадад бағишлаяпти.

Ҳурматли дўстлар! Бугун иқтисодий ислоҳотнинг янги босқичи бошланди. Авваламбор, ижобий ўзгаришларни ҳам маънавий, ҳам моддий ҳаётимизда кўриш мумкин. Одамларнинг руҳияти, дунёқараши, мулкка ва меҳнатга муносабати ўзгаряпти. Ишбилармонликка ва тадбиркорликка нисбатан ижобий фикрлар уйғонди.

Уй-жойларни хусусийлаштириш, савдо, маҳаллий саноат ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги хусусийлаштириш жараёни амалда тугаш арафасида, саноатда, қурилишда, транспортда, деҳқончилик-саноат мажмуининг гўшт-сут, озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш тармоқларида йирик корхоналарни ҳиссадорлик корхоналарига айлантириш ишлари фаол давом эттирилмоқда. Молия ва банк тизими қайта тузилмоқда.

Лўнда қилиб айтганда, ислоҳотларнинг янги босқичига ўтиш учун керакли шарт-шароит яратилди. Бу борада шу йил 21 январда чиқарилган фармонни алоҳида эслаб ўтиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Унинг аҳамиятини илгари ҳам батафсил баён этган эдик, бугун яна бир карра таъкидлаш лозим деб ўйлайман.

Хўш, 21 январь фармони бизга нималар берди?

Биринчидан, у мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларни янада юксак босқичга кўтарди, уларга янгича сифат йўналишларини ва кафолатларини берди.

Иккинчидан, хусусий мулкка кенг йўл очиб бериш ва уни ҳимоялаш, мулкнинг барча шаклларидаги ҳар бир корхона ҳамда ишбилармонларнинг тадбиркорлик фаолиятини кучайтириш учун янги имкониятларни очади.

Учинчидан, бизнинг жаҳон бозорига чиқиш имкониятларимизни кенгайтиради, чет эл сармоялари учун юртимизга йўл очади, уларга ҳуқуқий ва иқтисодий имтиёзлар беради, пировардида Ўзбекистоннинг экспорт салоҳияти ва имкониятларини кескин кўпайтиради.

Шу билан бирга бу фармон миллий валюта обрўсини кучайтиради, бир сўз билан айтганда эса, давлатимизнинг иқтисодий қудратини оширади.

Тўртинчидан, у яқин келажакда маъмурий-буйруқбозлик замонидан қолган барча тўсиқларни бартараф этади, шу баробар, иқтисодий ҳаётимизга эркинлик бахш этади.

Ҳурматли ноиблар!

Ҳаёт ва тажриба шуни кўрсатдики, мулк эгали бўлмаган жойда интилиш, ташаббус ва изланиш бўлмас экан. Биз бугун хусусий мулкчилик ривожи учун яхши замин тайёрладик. Ҳалол ва ташаббускор меҳнатга ҳуқуқий ва иқтисодий кафолат жуда заруp. Масаланинг яна бир томони шуки, хусусий мулк эгалари, яъни ўз мулкини ўзи тасарруф этадиган кишилар ижтимоий ва сиёсий барқарорликдан ўта манфаатдор бўлиб, жамият осойишталиги учун зўр таянч сифатида хизмат қиладилар.

Зикр этилган фармоннинг яна бир энг эътиборли жиҳати шуки, мамлакатимизда мулкчилик шаклини кескин ўзгартириш ва бу муҳим масалани ечиш, жонлантириш, ниҳоясига етказиш учун тегишли давлат бошқармаларининг таркиби ва низомлари ўзгарди.

Бугун бу масала билан шуғулланаётган вазирлик фақатгина давлат мулкини хусусийлаштириш билан эмас, балки тадбиркор тоифаларга жиддий ёрдам ва кўмак бериш билан ҳам машғул бўлиши зарур.

Ўтиш даврида асосий ишлаб чиқариш тармоқларида давлат концернлари фаолият кўрсатди. Бу ҳол, бир томондан, бевосита ишлаб чиқарувчиларнинг кўпроқ ҳуқуқ ва имкониятларга эга бўлишини таъминлади. Шу билан бирга, аҳоли турмушини таъминловчи соҳаларни бошқариш ва уларнинг батартиб иш юритишига имкон берди. Энди давлат концернлари, бирлашмалари ва йирик корхоналарни очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш бошланди.

Хусусийлаштириш жараёни республикада қабул қилинган дастур бўйича икки босқичда ўтказилади.

Биринчи босқичда давлат корхоналарини, ишлаб чиқариш бирлашмаларини ва ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларини очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш кўзда тутилади.

Иккинчи босқичда ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилган давлат корхоналари акцияларининг тегишли қисмлари меҳнат жамоаларига, юридик ва жисмоний шахсларга, шу жумладан, чет эл фуқароларига сотилади.

Бу чора-тадбирлар ва қабул қилинган қонун ҳамда қарорлар иқтисодиётимизни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтармоқда. Товар ва хомашё сотувчи биржалар, кўчмас мулк ва қимматли қоғоз бозорлари шаклланмоқда.

Умуман, республика бўйича ҳозирга қадар 50 мингдан, шу жумладан, йилнинг дастлабки кварталида 800 дан ортиқ корхона хусусийлаштирилди. Ўрта ва йирик кор оналарни очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантириш йўли билан уларни хусусийлаштириш бошланди.

Шуни айтиб ўтишни истардимки, республикада амалга оширилаётган мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнлари, ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатлардагидан фарқли ўлароқ, амалда ялпи ишсизликка олиб келаётгани йўқ. Айни замонда, бугунги кунда турли корхоналарда 30 мингдан ортиқ иш жойлари бўш экани маълум.

Бунда тадбиркорлик фаолиятини, кичик ва ўртача корхоналарни, авваламбор — қишлоқ жойларда янада ривожлантириш катта аҳамият касб этади. Бугунги кунда кичик корхоналар сони 22 мингдан ошди. Ваҳоланки, йил бошида улар 18 мингта эди. Хусусий корхоналар сони икки маротаба кўпайиб, 11 мингтага етди. Янги бозор тузилмаларида банд бўлган одамлар ахминан 400 минг кишига етди. Ишлаб чиқарилган миллий даромаднинг учдан бир қисми давлатга қарашли бўлмаган сектор улушига тўғри кела и. Бундай натижа бозор иқтисодиётига ўтишда катта қадамдир.

Ташқи иқтисодий алоқаларимиз кўлами ҳам кенгаймоқда ва таркиби ўзгармоқда. Бу йил экспорт қилиш 40 фоиздан ортиқ кўпаяди. Сотиш учун четга чиқариладиган моллар таркибида ҳам ижобий ўзгаришлар бор. Ўтган йиллардагидан фарқли ўлароқ, машина ва ускуналарни импорт қилиш ҳажми 45 фоизга етди.

Ҳурматли дўстлар! Айни вақтда шуни алоҳида таъкидлашимиз зарурки, биз зарур озиқ-овқат маҳсулотларининг анча қисмини ҳозирча хориждан олиб келишга мажбурмиз. Аҳоли эҳтиёжини қондириш мақсадида **1994 йилнинг ўзида бир миллиарддан ортиқ Америка доллари ажратишга тўғри келади.**

Тасаввур этиш ҳам, қийин бўлган бу рақам Ўзбекистонда изчиллик билан юритилаётган сиёсатнинг бошқа маъно ва хулосалари билан бир қаторда, тағин бир муҳим масалага эътиборимизни жалб қилади. Яъни

(Давоми 2-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич КАРИМОВ жаноби олийларига

Муҳтарам Президент жаноблари!

Собиқ Президент Ричард Никсон вафоти муносабати билан билдирган самимий ҳамдардлигингиз учун америка халқи номидан миннатдорлигимни қабул қилгайсиз.

Шу инсоннинг каломи ва фаолиятидан баҳраманд бўлган дунёдаги кўп кишиларнинг таъзиялари ва ибодатларидан Никсонлар оиласи таскин топгай, деб ишонаман.

**Камоли эҳтиром ила,
Уильям Ж. Клинтон,
Америка Қўшма
Штатлари Президенти.**

Йўлимиз — мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли

(Давоми. Боши 1-бетда)

— жамиятни янгилашни биринчи навбатда қишлоқ хўжалигидан бошлаш тўғри эканини исботлайди. Агар биз мақсадимизга — фаровонликка эришмоқчи бўлсак, агар ишлаб чиқаришни ривожлантириш орқали халқимизни тўлиқ таъминламоқчи бўлсак, иқтисодий ислоҳотни энг аввало қишлоқдан бошлашимиз даркор.

Агар соҳада иқтисодий ислоҳотнинг энг биринчи, энг муҳим босқичи, бу — қишлоқ хўжалигида мулк шаклини ўзгартиришдир, фермерлик ҳаракатини оёққа турғазишдир. Ҳозир мамлакатимизда тахминан 15 минг деҳқон (фермер) хўжалиги ишлаб турибди. Бу эса бир йил олдингига нисбатан 5 мингта кўпдир. Уларга берилган ер майдони ҳам икки баробар кўпайиб, 105 минг гектардан ошди.

Деҳқонларимизнинг томорқа майдони ҳам кенгаймоқда. Чорвачилик фермалари хусусийлаштирилмоқда, давлат хўжаликларининг шакли ўзгартирилмоқда. 1000 га яқин чорвачилик фермалари жамоа мулки қилиб берилди. Фермер хўжаликларига ва кичик корхоналарга солинадиган солиқ икки ҳисса камайди.

Аҳолига уруғ, кўчат сотувчи, фермерларга хизмат кўрсатадиган 100 та дўкон очилди.

Қишлоқда кичик ва ихчам корхоналар сони кўпаймоқда, илғор технологияларни жорий этиш учун ва чет эллик шериклар билан ҳамкорлик қилиш учун ҳуқуқий асос кенгаймоқда.

Хўжаликларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш мақсадида давлат буюртмалари йил сайин қисқартириб борилмоқда. Пахта ва ғаллага давлат буюртмаси 75 фоизгача, гўшт ва сутга — 50 фоизгача камайгани ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг бошқа барча турларига нисбатан батамом бекор қилиниши бозор ислоҳотини чуқурлаштириш йўлида муҳим қадам бўлди.

Мен яна такроран айтмоқчиман: келажагини кўзлайдиган ҳар бир давлат, биринчи навбатда, қишлоқ хўжалиги ишларига алоҳида эътибор беради, кўмаклашади, тўсиқларни бартараф этишга ёрдам қилади, молиявий, агротехник, илмий ва сервис соҳаларида кўмагини аямайди. Шундагина қишлоқ хўжалиги билан банд бўлган азаматлар нималарга қодир эканини тўла кўрсатади.

Ана шу борада қилаётган ишларимизда жуда кўп камчилик мавжуд.

Қонунлар, фармон ва қарорлар бор, етарли ҳуқуқ ва имкониятлар берилган. Лекин шу қарорларни бажариш, фаолиятимизда пировард натижаларга эришиш, эски қотиб қолган бошқарув усулларидан воз кечиш — кўп жойларда муаммо бўлиб турибди.

Халқимизда бир мақол бор: "Минг ишчига — бир бошчи". Бундан шундай хулоса чиқадики, аграр секторимизда ҳам самарадорликка эришмоқ учун, биринчи навбатда, ҳар поғонага раҳбарни тўғри танлаш, иш тизимини оқилона ташкил этиш керак.

Бугунги иқтисодий ислоҳотларимизнинг пировард натижалари раҳбар ходимларнинг изланувчанлиги ва тадбиркорлигига, поклиги ва қатъиятига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Буни ҳеч ким инкор қилолмайди.

Бугун шундай замон келдики, мана шу муаммони ечмасдан, етук раҳбарларга, ёш ва иқтидорли тадбиркорларга ва мутахассисларга кенг йўл очиб бермасдан, уларга таянмасдан туриб асло олға юролмаймиз. Бу ҳаммамизга маълум ва равшан бўлиши керак.

Қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш, ишсиз одамларни тўла ёки қисман ишлаб чиқариш тармоқларига жалб этиш, уларни ижтимоий ҳимоялаш доимо диққат-эътиборимизда бўлиши лозим. Саноат ва хизмат кўрсатув корхоналарини қишлоқ жойларига кўчириш, кичик ва ихчамгина тижорат шохобчалари қуриш даркор. Бизда тоза сув, исиқлик ва электр қуввати билан таъминланмаган, темир йўл ва автомобиль йўлларидан узоқда жойлашган, коммуникациялар ва қулайликлар етишмаётган айрим қишлоқлар бор. Яна бир бор мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг эътиборини шунга жалб этмоқчиман. Ана шундай қишлоқ жойларини обод этиш учун давлат марказлашган фонддан ва ҳокимиятлар имкониятларидан маблағ ажратмоғи керак.

Мен бу муаммолар ҳақида кўп гапираман. Аммо яна, бир бор гапириш ва талаб қилишни, шу савоб ишни охирига етказишни бурчим деб ҳисоблайман. Чунки бу ерда гап аксарияти қишлоқ жойларда яшаётган халқимизнинг тақдири, келажаги ва фаровонлиги, жамиятимизнинг истиқболи ҳақида кетяпти.

Биз ҳозир Ватанимизнинг куч-қудратини ошириш, ҳар бир оиланинг турмуш тарзини ўзгартириш ва юксак даражага кўтариш, фарзандларимизга бахтли келажак яратиш ҳаракатидамиз. Қисқача айтганда, мустақиллик бизга иқтисодиётимизни яхшилаш, шу муқаддас заминда яшовчи ҳар бир оила ва ҳар бир инсоннинг фаровонлигини ошириш учун хизмат қилмоқда.

Муҳтарам дўстлар!

Бизнинг олға юриш учун қилаётган бугунги саъй-ҳаракатларимиз муҳим бир масалага тақалиб турибди.

Мана, ярим йилдирки, сўм-купонимиз муомалада. Бу, очиқ тан олиш керак, кўп жиҳатдан мажбурий чора эди. Мен миллий валютани жорий этиш инқилоб билан тенг, деган иборани ишлатган эдим. Ҳақиқатан ҳам, бу — шошқалоқликни хуш кўрмайдиган ғоят мураккаб жараён бўлиб, узоқ ва пухта тайёргарликни талаб этади. Айрим кишилар, муваққат валюта шартми, бирданига доимий валютага ўтган маъқул эди, деб юрганини биламиз. Аммо бу масалада ҳам ўтиш даври бўлмоғи фойдадан ҳоли эмас. Негаки, биз сўм-купон орқали миллий пул бирлигини жорий этиш стратегияси ва механизмини ўргандик. Сўм-купон орқали инфляцияга қарши чоралар ишлаб чиқилмоқда ва синаб кўрилмоқда. Сўм-купон орқали ўзаро ҳисоб-китоблар механизми тайёрланмоқда ва жаҳон валюталари билан муомалада пулимизнинг кучи, қадри ва харид қуввати аниқланмоқда.

Албатта, ҳамдўстлик мамлакатларининг миллий валюталари, шу жумладан, Россия рубли каби сўм-купон ҳам инфляция жараёнини бошдан кечирмоқда. Биз нарх ошаётгани аҳоли елкасига оғир юк бўлиб тушаётганини биламиз ва бу юкни енгиллаштириш чораларини кўряпмиз.

Муаммони узил-кесил ҳал этиш йўли — инфляцияга қарши кенг миқёсли, яхлит ва таъсирчан дастур ишлаб чиқиш ва амалга оширишдан иборат. Шу мақсадда сўнгги пайтда сўм-купоннинг қувватини мустаҳкамлаш, уни товар ва олтин-валюта захиралари билан таъминлаш чоралари кўрилди. Валюта биржасида дастлабки савдолар бўлиб ўтди. Улар сўм-купоннинг курси доллар ва бошқа "қаттиқ" ва "юмшоқ" валюталарга нисбатан анча барқарор эканини кўрсатди.

Миллий валютага ўтиш ва бугунги молиявий сиёсатни юритишда биз жаҳондаги обрўли, етакчи халқаро ташкилотлар билан бамаслаҳат иш олиб боряпмиз. Инфляциянинг олдини олиш учун молия-кредит ва пул сиёсатини қаттиқ ушлаш, иқтисодиётимиздаги айрим номутаносибликларни бартараф этиш, умуман, харажатларни камайтириш тадбирлари шулар жумласидандир.

Муҳтарам халқ депутатлари!

Барча фуқароларни, фаолларимизни қизиқтираётган муҳим муаммолардан бири — Ўзбекистон давлатининг миллий валютасини муомалага киритиш, уни жорий этиш тартибидир. Ҳаммамизга маълум: миллий валюта — мустақил, эркин давлатнинг асосий белгиларидан биридир. Мустақил давлатнинг валютаси ҳам, марказий банки ҳам, молия ишлари ҳам мустақил бўлиши шарт.

Молия-кредит сиёсати, ички бозорни нақд пул билан таъминлаш, пул чиқариш миқдори, унинг харид кучи, келажак истиқболимиз учун сармоя ажратиш, кимга қарз бериш ва кимдан қарз олиш, қарзни тўлаш ва ундириб олиш муддатлари, фоиз ставкалари ва шунга дахли бор масалалар, буларнинг барчаси — ҳам ташқи ва ҳам ички иқтисодиётнинг асосий омилларидир.

Лўнда қилиб айтганда, ана шу ҳуқуқлардан ва имкониятлардан жудо бўлган давлат ҳеч қачон ўзини мустақил деб ҳисоблаши мумкин эмас ва уни ҳеч ким мустақил деб тан олмайди.

Мен нима учун бу масалаларга алоҳида диққатингизни жалб этяпман?

Барчамизга аён бўлиши керак: қайси давлатки ўз миллий валютасига эга бўлолмаса, ўз манфаатини кўзлаб мустақил равишда молия-кредит, банк сиёсатини аниқ юргизолмаса, у давлат ҳеч қачон ўз тақдирини, ташкилотлар, хўжаликлар ва инсонлар тақдирини белгилай олмайди ва пировардида бошқа кучли давлатлар кўрсатмаларига муте бўлиб қолади, оқибатда мустақиллигидан муқаррар тарзда жудо бўлади.

Шу хулосани инобатга олсак, бир фикрни яхши англашимиз керак: модомики биз мустақил давлат қурмоқчи **эканмиз, ўз келажагимизни ўзимиз тузмоқчи эканмиз, бунинг асл пойдевори — миллий валютадир.**

Шуни яна бир карра такрорлаб айтиш ва онгимизга сингдириш зарурки, миллий валюта — биз учун олий мақсаддир. Ва бу валюта ўзини мустаҳкам тутган, бошқа валюталар, авваламбор, кучли валюталар орасида обрўли ва қадри баланд валюта бўлмоғи даркор.

Шу билан бирга, аниқ билмоқ керакки, бу олий мақсадга эришиш — бир кунлик вазифа эмас, албатта. Дунё тажрибасини кўз олдимизга келтирсак, бунга эришмоқ учун давлатлар жуда узоқ ва машаққатли йўлларни босиб ўтган ҳамда бор қудратини сафарбар этган.

Азиз дўстлар!

Бир нарсага эътибор берсак, бугунги вазиятни кўз ўнгимизга келтирсак, табиий бир савол туғилади: нима учун Россия рублга эҳтиёж катта-ю, ўзимизнинг сўм-купонга эътибор паст? Бунинг асл сабаб ва омиллари нималардан иборат?

Сабаб шуки, бизнинг минтақамиз, жумладан, **Ўзбекистон ҳам, асосан хомашё ҳудуди сифатида ҳар томонлама собиқ марказга боғлаб қўйилган, эди.** Бу жуда пухта ўйлаб ва ҳар томонлама ҳисоб-китоб қилиб юритилган жуда кўп йиллар давомида уюштирилган сиёсатдир.

Тайёр маҳсулотларга, шу жумладан, озиқ-овқат молларига бўлган эҳтиёжимизни қондиришда ҳам, ишлаб турган ва янги қурилаётган заводу фабрикаларни дастгоҳлар ва ускуналар билан жиҳозлашда ҳам собиқ марказга қарам эдик. Биз шундай кун кечиришга мажбур эдик. Негаки, республикамизга мол олиб келиш ва олиб чиқиш йўллари ҳам, коммуникациялар қуриш сиёсати ҳам худди шу мақсадга мослаштириб қўйилган эди. Буни кўпчилик бугун англаб етди.

Хўш, биз эски тузумдан қолган бу "мерос"дан қандай қутулишимиз, мушкулларимизни қандай енгиллаштиришимиз мумкин?

Авваламбор истиқлол йўлида чинакам иқтисодий мустақилликка эришишимиз лозим. Жаҳоннинг энг йирик ва қудратли давлатлари билан алоқаларимизни мустаҳкамлашимиз керак.

Ички бозоримизни халқ истеъмоли моллари билан тўлдиришимиз ва шу молларни ишлаб чиқарувчи корхоналар салоҳиятини кучайтиришимиз ва кўпайтиришимиз зарур.

Ишлаб чиқарадиган молларимиз сифатли ва рақобатга бардошли бўлиши керак. Молларимизни, энг аввало, ташқи бозорда, айниқса кенг жаҳон бозорида қанчалик кўп сотиб олишга интилишса ва эҳтиёж билдиришса оқибатда мамлакатимизга шунча кўп чет эл валютаси кириб келади ва шу баробари миллий валютамизнинг ҳам кучи ошади.

Бу фикрларни оддий бир мисол билан изоҳлаш мумкин. Бугунги кунда турли бозорларда бизнинг сўм-купонни рус рублига алмаштиришда нисбат паст бўлишининг сабаби нима? Биринчи навбатда, бунинг сабабини одамларимизда Россия рублига эҳтиёж катта, бўлгани рублга четдан авваламбор керакли мол, ускуна ва жиҳоз олиб келиш имкони ва зарурати билан тушунтириш мумкин.

Хулоса шундай: қачонки, Россиядан мол келтиришга эҳтиёжимиз камайса, ёки, бошқача айтганда, шу молларнинг энг керакли турларини, етарли даражада, ички бозоримизда ҳам муҳайё этсак, яъни саноатимиз имкониятлари кенгайиб, ўша молларни ўзимиз ишлаб чиқарсак ва четга, керак бўлса, Россиянинг ўзига ҳам кўпроқ сотсак, масала ўз-ўзидан ечилиши муқаррар.

Бугунги кунда эса мавжуд қийинчиликларни енгиш учун давлатимиз ўз захираларидаги маблағни рублга алмаштириш йўли билан корхона ва хўжаликларининг талабларини бажо келтиришга ҳаракат қилмоқда.

Ҳурматли халқ депутатлари!

Энди икки оғиз гап янги валюта жорий қилиш муҳлати ва унинг услублари ҳақида.

Очиқ айтиш керак: бугунги кунда миллий валютамиз чоп қилиняпти. Қоғоз пул билан бир қаторда металл тийинлар ҳам зарб этиляпти. Бу йирик тадбирнинг ҳамма томони ҳисоб-китоб қилинган ва, насиб этса, тайёргарлик ишлари шу йилнинг биринчи ярмида тугалланади.

Муваққат валюта ўз заминимизда қўлланаётгани ва ўзимизда чоп этилганини ҳисобга олсак, уни янги, замонавий, беқиёс даражада чиройли миллий валютамизга алмаштиришда — ишонтириб айтишимиз керак — катта муаммолар бўлмайди.

Тегишли курс ва нисбат билан бугунги сўм-купонлар эндиликда ҳақиқий миллий валютамизга бемалол алмаштирилади. Ўйлаймизки, бу тадбир яна жамғарма банклари орқали амалга оширилади. Чунки бу тажриба 1993 йил ноябрь ойида ўзини оқлаган эди. Фикримизча, бу нарса одамларимизга ҳам маъқул бўлади.

Азиз юртдошлар! Жамоат фикрини ўрганиш шуни кўрсатдики, мамлакат аҳолисининг кўпчилик қисми янги ислоҳотларни қўллаб-қувватламоқда. Бизнинг асосий таянчимиз муваффақиятларимиз гарови — ана шу юксак ишонч.

Ислоҳотлар ривожи халқ ўз тақдирини ишониб топширган раҳбарларга ҳам боғлиқ. Биз жамиятни қонун асосида ва қонун ёрдамида бошқаришга аҳд қилган эканмиз, ислоҳот қисматини айрим расмиятчилар қўлига топшириб қўймаслигимиз зарур.

Баъзида шундай бўладики, қонун асосида қабул этилган жорий ҳужжатлар қонуннинг ўзидан ҳам кучлироқ бўлишга интилади. Бундай зарарли тажрибадан воз кечиш шарт. Қонун устиворлиги таъмин этилса, ҳуқуқий маданият тезроқ юксалса, жамиятнинг равнақи ҳам шунчалик тезлашади.

Жиноятчиликка қарши қаттиқ кураш натижасида шу йилнинг **уч ойида ҳуқуқни бузиш ҳолларининг умумий сони учдан бирга, қотиллик ва талончилик каби оғир жиноят турлари деярли икки маротаба камайди.** Аммо фоиз камайгани жиноятчилик бутунлай йўқолиб кетди, дегани эмас.

Демократик давлат ўз фуқароларига тинч яшаш ва меҳнат қилиш имконини тўла таъминлаб бермоғи керак. Лекин айни замонда, жиноятчиликка қарши кураш шунчаки кампанияга айланиб кетмаслиги лозим. Бу иш — давлат сиёсатининг асосий тамойилларидан бири бўлмоғи зарур.

Аммо, илгари ҳам таъкид этилганидек, жиноятнинг ёпиқ ва энг қабиҳ тури бор. **Бу — коррупция ва порахўрлик.** Жиноятнинг бу тури бошқарув аппаратини издан чиқарибгина қолмай, бозор асосларини ҳам барбод этиши мумкин.

Бюрократик кимса ҳадик ёки маъсулиятсизлик туфайли жараённи секинлаштириб қўйса, порахўр кўпинча кўра-била туриб, ўз манфаатини ўйлаб, давлат ва халқ манфаатларига зид қарорларни қабул қилади.

Шу муносабат билан, мен тадбиркор ва ишбилармонларнинг ўзларига ҳам мурожаат қилиш зарур, деб ўйлайман. Порахўрлик, қонунни четлаб ўтиб чайқовчилик қилиш, энг аввало, тижорат аҳлининг ўзини обрўсизлантиради, **аҳолининг қарғишига дучор этади.** Шу сабабли, бозор муносабатларининг виждонли ва софдил тарафдорлари турли ўғри ва муттаҳамларга ўз ораларидан ўрин бермасликлари керак.

Ҳурматли халқ депутатлари!

Азиз дўстлар!

Бизнинг буюк ўтмишимиз бор. Миллий маданиятимиз жаҳон цивилизациясининг энг ёрқин саҳифаларидан жой олган. Ўтмишимиз неча ўн йиллар мобайнида хўрланиб, камситиб келинди. Ниҳоят, истиқлол қуёши чиқиб, миллий қадриятимизни тиклаш йўлига ўтдик.

Ўзбекистоннинг буюк келажаги ҳақида жуда кўп гапириляпти. Бу ҳам тўғри. Негаки, фақат ўтмишни эслаш ва ўтмиш билан фахрланишнинг ўзи натижа бермайди. Мақсадни тўла англамай, истиқболни кўрмай, яшаб ҳам, ишлаб ҳам бўлмайди. Янги давлат биноси қурилар экан, унинг ҳар бир жиҳатини пухта режалаштириш зарур.

Дўстлар! Бир нарсага эътиборингизни тортмоқчиман. Айрим шахслар ўтмиш ва келажак ҳақидаги чиройли сўзларга маҳлиё бўлиб, бугунги кунни, бугун яшаётган кишиларнинг, фарзандларимизнинг, ёшларимизнинг маънавий ва ахлоқий жиҳатларини унутиб қўймаяптими?

Келажак ўз-ўзидан келмайди. У бугунги машаққатли меҳнат билан яратилади. Бугун яратган нарсамиз келажакка ҳам ўтади. Агар бугун шошилиб ниманидир унутсак, келажак авлодлар ўша нарсалардан маҳрум бўлади.

Жамият маданиятсиз, маънавий-ахлоқий қадриятларсиз яшай олмайди. Уларни писанд қилмаган жамият пировард-оқибатда таназзулга юз тутади. Афсуски, шу оддий ҳақиқатни айрим раҳбарларимиз, тадбиркор ва ишбилармонларимиз етарли даражада тушуниб олмаганга ўхшайди. Баъзи жойлардаги мактабларга, болалар боғчаларига, касалхона, кутубхона ва музейларга бир назар солинг. Улар анча ночор аҳволда. Давлат қўлидан келганича ёрдам беряпти, лекин бу ҳали озлик қилади. Бунинг устига, айрим корхона раҳбарлари турли баҳоналарни рўкач қилиб, корхоналарга қарашли ижтимоий муассасалардан қутулишга уринмоқдалар.

Ҳурматли халқ ноиблари!

Шу ўринда ҳақли бир савол туғилади: хўш, вилоят ва туман ҳокимларининг асосий вазифаси нималардан иборат? Биз уларнинг қўлини хўжалик ишларидан анча бўшатиб қўйдик. Бу ишларни жойлардаги корхона ва хўжалик раҳбарлари, мутахассисларнинг ўзлари ҳал қилсин. Уларга етарли эркинлик берилиши лозим.

Ҳокимларнинг бурчи — халқ тақдирини ўйлаш, майда-чуйда ташвишларга ўралашиб қолмасдан, энг йирик вазифаларни ҳал этиш, маданий ва маърифий ишларга тўғри йўналиш бериш. Ҳокимлар одамларнинг ташвишларидан, юмушларидан хабардор бўлиб, ўзаро бирлаштириб, руҳларини кўтариб, зарур шарт-шароитлар ва маънавий иқлим яратиб, олдимизда турган мақсадлар ижросига сафарбар этишлари лозим.

Албатта, турли хўжаликларга бориб кўрсатмалар бериш осон. Вилоят, туман ва қишлоқларнинг истиқболини кўра билиш эса, ғоят мураккаб ишдир.

Жойларда йўл қўйилган камчиликларни, бепарволик ва лоқайдлик ҳолатларини кўриб, раҳбарлардан изланувчанлик ва тадбиркорликни талаб этишга тўғри келади. Лекин бу талабларнинг бажарилиши амалда кўринмаса, оғирроқ қарорларни қабул қилишга мажбурмиз.

Мен бугун шу минбардан ҳокимларимизга яна бир марта мурожаат қилиб, шу гаплардан тегишли хулоса чиқаришни сўрайман. Такрорлаб айтаман: биз ким нима қилишини узил-кесил аниқлаб олдик. Хўжалик раҳбари ўз ишини қ лади, қурувчи — ўз ишини! Деҳқон ҳам ўз ишини ўзи эплайди. Зиёлининг ҳам ўз бурчи ва ўз юмуши бор. Хулоса шуки, ишини билиб қилаётган одамларга халақит бермаслик керак.

Менинг бу масалада куйиб-пишиб гапираётганимнинг боиси нимада? Ҳозир ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ва ҳам маънавий соҳаларда олиб бораётган сиёсатимизнинг тақдири бир нарсага — жойлардаги раҳбарларнинг масъулиятига, ўз ишини билиб бажаришига боғлиқ бўлиб қолган.

Халқ ва мамлакат раҳбарияти ишонч билдирган кишилар ўз вазифасини пухта ва ҳалол бажарса бас, бугунги мушкулотлар ўз-ўзидан ечилади. Бунинг учун ҳокимлар маънавий уйғоқ бўлишлари керак.

Чет эл зиёрати билан боғлиқ давлат ишларини саранжом этиб, кейинги ойларда вилоят ва туманларга бориб, маҳаллий ҳокимларнинг иши билан албатта яқиндан танишамиз.

Албатта, уларнинг ҳар бири билан бафуржа гаплашамиз, қани, оғайни, бир чеккадан гапиринг-чи, нима ишлар қиляпсиз? Халқнинг кўнглини топдингизми? Одамлар ишингиздан розими? Ободончилик қандай? Ижтимоий ва маданий соҳалар қандай? Норозилик йўқми?

Қуруқ баландпарвоз гаплар билан қутулиб кетишни ўйлаганлар хато қилади. Аслида туман ёки қишлоқ марказини бир сидра айланиб чиқилса бас, бутун аҳвол аён бўлади-қолади. Ҳақиқий ҳолатни билиш учун текширишлар, тафтишлар, терговлар ўтказишнинг ҳеч ҳожати йўқ.

Ҳокимларимиз орасида ҳалол ва пок инсонлар кўп. Афсуски, баъзида уларга ташаббускорлик етишмайди. Инсон изланувчан бўлиши керак. Вақтни аямасдан, халқ орасида бўлиб, унинг ташвишини билиб, мавжуд муаммоларни ечиш йўлини ахтариш лозим. Билиб қўйинглар, кимдир биров бошқа жойдан келиб, бизнинг ишларимизни бажариб бермайди. Энди турли баҳоналарга, ўз ташвишимизни ўзгаларнинг елкасига ташлай олмаймиз. Ўз тақдиримизни ўзимиз ҳал этишимиз керак.

Бизнинг асосий бойлигимиз, ривожланган давлат тузишга олиб борадиган йўлдаги асосий таянчимиз — инсондир. Юксак малакали ва юксак маънавиятли инсондир.

Бу нарса: айниқса, ёш авлодга тегишли. Келажаги буюк давлат, энг биринчи навбатда, бўлажак фуқароларининг маданияти, маълумоти ва маънавияти ҳақида ғ мхўрлик қилмоғи зарур. Илм ўрганиш ва маънавий-ахлоқий қадриятлар ўрнини турли "Сникерс" ва сигарет савдоси эгаллашига асло чидаб бўлмайди.

Шу сабабли, мен барча ватандошларимизга мурожаат қилиб айтаман: бугун ҳаёт қанчалик оғир бўлмасин, маънавиятимиз ва маданиятимизни унутмайлик!

Бу ўринда сўз фақат ҳомийлик ва раҳнамолик тўғрисида эмас, балки ижтимоий-маданий соҳадаги яхлит давлат сиёсати ҳақида бормоқда. Ўйлайманки, яқинда Президент фармони билан тузилган "маънавият ва маърифат" республика маркази фаолияти бу борада кенг кўламли дастур ишлаб чиқиш имконини беради.

Ҳурматли депутатлар! Рухсатингиз билан ташқи сиёсатимиз ва ташқи фаолиятимиздаги муҳим воқеалар ҳақида гаплашиб олсак. Шуни мамнуният билан таъкидлаш лозимки, бугун Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрни, ўз мавқеи ва ўз обрў-эътиборига эга. Давлатимиз, мамлакатимиз кун сайин оёққа туриб, кучга тўлиб бормоқда. Бунинг далилини кейинги уч-тўрт ой мобайнида кечирган ҳаётимизда яққол кўришимиз мумкин.

Жаҳондаги энг йирик ва қудратли давлатлар расмий делегацияларининг Ўзбекистонга ташрифи мамлакатимизнинг мавқеи ошаётганидан дарак беради.

Яқинда Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Ли Пэн ва Франция Республикаси Президенти жаноб Франсуа Миттеранни иззат-икром билан кутиб олдик. Хитой ва Франция каби буюк давлатларнинг раҳбарлари билан бўлган музокаралар, суҳбатлар, тасдиқланган ҳужжатлар ҳақида, келажакдаги ҳамкорлик режаларимиз тўғрисида фуқароларимиз матбуот, радио-телевидение орқали хабардор, деб ўйлайман.

Ташрифлар якуни ҳақида қисқача гапирганда, пойтахтимиз Тошкентда, Хива, Самарқанд заминида бўлган учрашувлар, ҳеч шубҳасиз, самарасини беради, ўзаро алоқаларимизни янги босқичга кўтаради.

Мен бугун, рухсатингиз билан, юксак мартабали меҳмонларни мустақил Ўзбекистон тупроғида илк бор тўлиқ расм-русуми билан кутиб олиш маросимлари ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Тантанали маросимларни кўп кўрганмиз. Бизлар хорижий мамлакатларга борганда мезбон тараф делегацияларимизни зўр эҳтиром билан кутиб олган.

Бундай иззат ва эҳтиромни Ўзбекистоннинг тобора ўсаётган обрўсига, меҳнаткаш халқимизга, унинг буюк тарихи, маънавияти, салоҳият ва келажагига билдирган ҳурмат намойиши деб қабул қиламиз.

Афсуски, ўзимизда бу нарсалар йўқ эди. Ўзгаларда кўриб ҳавас қилардик. Худога минг қатла шукр, эндиликда бизлар ҳам чет эллик юксак мартабали меҳмонларни энг олиймақом халқаро қоидалар даражасида кутиб олиш имкониятига эгамиз.

Эътибор қилган бўлсангиз, аэропортда энг сара ва энг забардаст йигитларимиз саф тортиб турди. Йигитларнинг қандай виқор ва фахр билан саф тортганини, уларнинг адл қадди-қоматини кўрган бўлсангиз керак.

Олий мартабали меҳмонларни аэропортдаги янги бино олдида ва ичкарида кутиб ол-ик. Бу бино аслида янги ҳам эмас, эскисини кенгайтириб, таниб бўлмайдиган даражада безатиб таъмирладик. "Янги уй қурмай туриб, э кисини бузманг" деган тамойилимиз бу ерда ҳам қўл келди. Шу сабаб, харажатлар ҳам кўп бўлмади.

Мен Тошкент-2 ҳаво бандаргоҳи ҳақида бу қадар батафсил гапиришимга сабаб шуки, ҳар қандай мустақил, ўз қадрини билган давлатларда бўлгани каби, бу бино — юртимизнинг ўзига хос дарвозаси. Ҳаво йўлидан келган меҳмонлар шу дарвозанинг савлатига қараб мамлакатнинг ўзига ҳам баҳо беради.

Бино залларидан бирида буюк бобомиз Алишер Навоийнинг қаҳрамонлари — Фарҳод ва Шириннинг сурати бор. Бу тасвир юртимизда ўтмишга ҳурмат ва бугунги кун масъулияти узвий эканини яққол намоён этади. Фарҳод сиймосида эркакларимизнинг шижоати ва меҳнати, Ширин сиймосида аёлларимизнинг вафодорлиги, иффати ва гўзаллиги акс этади.

Нега миллий онг, миллий ғурур, миллий мафкура ҳақида жон куйдириб гапирамиз? Бунинг сабаби шуки, биз Ўзбекистонимизни буюк давлатлар қаторига қўшишга аҳду паймон қилдик. Болаларимизни, йигит ва қизларимизни шу ғояга қаттиқ ишонадиган буюк давлат фуқаролари, буюк давлатга муносиб фарзандлар этиб тарбиялашимиз лозим.

Миллий тимсоллар ва рамзларнинг ҳар бири ана шу буюк ғояга, миллий ғуруримизни юксалтиришга хизмат қилади. Уларнинг ҳар бири — катта бир дарслик, кучли тарбия воситасидир.

Ҳурматли депутатлар!

Давлатимиз ташқи сиёсатининг диққат марказида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги таркибидаги мамлакатлар билан ўзаро тенг ва манфаатли алоқаларни мустаҳкамлаш вазифаси турибди.

Чунки кейинги етмиш йил дав омида ҳукм сурган марказлаштирилган буйруқбозлик сиёсати, мустабидлик сиёсати барчамизни узлуксиз тарзда, биринчи навбатда, иқтисодий жиҳатдан ўзаро ипсиз боғлаб қўйган эди.

Бунинг таъсирини бугунги ҳаётимизда ҳар қадамда сезиб турибмиз.

Охирги икки-уч йилда бир нарсани яхши англаб олдик: агар собиқ Совет Иттифоқи таркибидан чиққан мустақил давлатлар бугунги қийинчиликларни енгиш, иқтисодий инқироздан қутулиш мақсадида бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилсалар, бу нарса барча халқларга маъқул сиёсат бўлур эди.

Бинобарин, ҳамдўстлик давлатлари орасида энг кучли ва қудратли, катта салоҳият ва имкониятларга эга бўлмиш Россия Федерацияси билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли алоқалар тузиш Ўзбекистон учун жуда муҳимдир. Ва бу мақсадимизга эришиш учун биз кучимиз ва имкониятларимизни аямаймиз. Чунки буюк рус халқи ўзбек халқи билан ҳар доим дўст ва елкадош бўлган, энг оғир дамларда ёрдамга тайёр бўлган халқдир.

Россия Президенти Б. Н. Ельцин таклифига биноан Ўзбекистон расмий делегациясининг Москвага ташрифи, Россия пойтахтидаги қабул маросимлари, музокаралар, учрашувлар, имзоланган ҳужжатлар — ўзаро ҳурмат ва дўстлик, ўзаро ёрдам ва қўллаб-қувватлаш сиёсатининг тимсоли бўлди. Энг қувончли жиҳати шуки, бу муҳим воқеани ҳам рус, ҳам ўзбек халқи катта хурсандчилик ва мамнуният билан кутиб олди.

Ҳурматли дўстлар!

Марказий Осиё ҳудудида Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон алоқалари дўстона ривож топмоқда. Ўтган давр мобайнида ғоят муҳим ва шуни ишонч билан таъкидлашимиз керак, — асосий ютуғимиз, бу — Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон ўртасида товар, иш кучи ва капитал ҳаракати йўлидаги ғовлар олиб ташланганидир. Халқ истеъмоли молларига бож тўлови бекор қилинди. Рухсат ва лицензия талаб этиладиган маҳсулотлар рўйхати кескин камайтирилди, ўзаро сармоя ёткизиш учун ҳуқуқий ва иқтисодий кафолатлар кучайтирилди.

Имзоланган қарорлар ва шартномалар ўзаро ишончимизни мустаҳкамлади, корхона ҳамда одамларимизнинг ишлаш ва ҳаёт кечиришига, ўзаро борди-келдисига анча енгиллик берди, десак адашмаймиз, албатта.

Шахсан мен ўзим қилган ишларимизни Турон заминида, Туркистон заминида яшаётган халқларнинг азалий интилишларига ва талабларига жавоб бериладиган ажойиб илк қадамлар деб биламан.

Кимки ўзини шу муқаддас заминнинг асл фарзанди деб билса, шу ерда яшаётган, оғир синов дамларида бир-бирига елкадош, ҳамдард бўлиб келган, томири ва тақдири муштарак халқларимизни ўзаро бирлаштиришда бор куч-қувватини аямаслиги керак, деб ўйлайман.

Ва, азиз халқ ноиблари, сизларни ҳам шунга даъват этаман.

Муҳтарам биродарлар!

Мамлакатимиздаги вазият ҳақида гап кетаркан, атрофимиздаги мустақил мамлакат лардаги аҳвол ва сиёсий кайфиятлар билан ҳисоблашмасдан бўлмайди. Умуман, бугунги кунда илгари собиқ иттифоқ таркибида бўлган кўпчилик мустақил давлатлар ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ва ҳам маънавий ҳаётларида ғоят мураккаб бир даврни ва шу давр билан боғлиқ катта қийинчиликларни бошдан кечирмоқда. Бунинг сабаби нима?

Баъзи мамлакатларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, бир вақтлар мустақиллик шабадасидан боши айланган айрим сиёсатчилар, раҳбарлар иқтисодий ва ижтимоий қонуниятларни, умуман ҳаётни билмасдан, унинг машаққатли синовларидан ўтмасдан, қуруқ гаплар билан, бақириқ-чақириқлар билан овора бўлиб қолдилар. Шу тариқа оёқлари ердан узилиб, нуқул осмони фалакда парвоз қилиб, одамларнинг бошини айлантириб, ёлғон ваъдалар бериб, бугун нима қилишни билмай бошлари қотиб турибди.

Ўзлари қийналса майли эди, лекин бундай раҳбарларга ишонган халқ ҳам оғир аҳволда.

Қуруқ ваъдалар ва баландпарвоз сиёсат бошқа-ю, амалий ҳаёт ва иқтисод бошқа. Халқимизда бир ибора бор, ҳозир шуни ишлатсак ўринли бўлар деб ўйлайман: ишқ бошқа — ҳавас бошқа!

Энг долзарб масала — одамларнинг қорнини тўйдириш бўлса, бу ниятни қуруқ гап билан эмас, балки иқтисодий ўзгаришлар ва амалий ишлар билан рўёбга чиқариш мумкин.

Инсонларни ҳимоялаш, боқиш, зарур товарлар билан таъминлаш ва, энг муҳими, уларнинг қалбида келажакка ишонч уйғотиш қуруқ ваъдалар ва жарангдор баёнотлар билан амалга ошмайди.

Сўнгги пайтда ҳаётдан олган аччиқ сабоқларимиздан бири ҳам аслида шу.

Бунинг устига, Россиядаги воқеалар ривожи ҳаммамизни қайтадан ташвишга солмоқда. У ердаги айрим бесаранжом кучлар сиёсий, иқтисодий ва ҳатто давлатчилик инқирозига дучор бўлиб, эски Россия империясини қўмсаб қолгани ғоят ачинарли ҳолдир.

Кейинги пайтларда Евроосиё иттифоқини тузиш ҳақидаги шов-шувлар кўпчиликнинг диққатини тортди. Бундай "иттифоқ"да ягона парламент, ягона давлат тили, ягона фуқаролик, марказий бошқарув органлари бўлар эмиш.

Хўш, айтинг-чи, бунинг собиқ СССРдан нима фарқи бор? Яқинда Қирғизистон заминида бўлиб ўтган уч давлат — Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон раҳбарларининг учрашувида шу мураккаб масалани ҳам муҳокама қилдик. Биз шахсан дўстим Нурсултон Назарбоев билан фикр алмашиб, орани очиб олдик ва бу масалага муҳим бир аниқлик киритдик. Яъни Евроосиё иттифоқи ҳақидаги масалани кун тартибидан олиб ташлашга келишилди. Ва Қозоғистон-Ўзбекистон дўстлигини кўз қорачиғидай асраш, қўпорувчи кучларга имкон бермасдан, ўзаро ҳурматимизни ва жипслигимизни янада кучайтиришга аҳд қилдик.

Муҳтарам дўстлар! Эски тузумни қўмсаганлар бугунги қийинчиликларни рўкач қилиб, улардан фойдаланиб, ўзларининг қабиҳ ниятларига эришмоқчи бўладилар.

Ортга қайтиш йўқ энди. Олдинда битта йўл бор: истиқлол йўли, мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли. **Эски тузумга қайтиш, бўйнимизни яна ўша эски бўйинтуруққа тиқиб бериш, яна такрорлаб айтаман, минг йиллик тарихимизга, халқимизга, бугун бизга умид билан боқиб турган фарзандларимизга хиёнат, келажак авлодларимиз асло кечирмайдиган гуноҳ бўлади!**

Ота-боболаримиз асрлар мобайнида орзу этган истиқлол йўлига чиқиб олдик. Энди йўлимиз очиқ. **Келажагимиз албатта ёруғ бўлажак.** Зийрак одам ҳозирнинг ўзидаёқ бу келажакни яққол тасаввур этиши, ҳатто кўриши мумкин.

Бугун ёши мўътабар отахонларимиз ва онахонларимиз қўлларини дуога очиб: "Илойим, юртимизга тинчлик-осойишталик берсин, халқимизнинг омадини берсин!" деб сидқидилдан тилак ва илтижолар қиладилар.

Агар юртимизнинг дардларини англамасак, аждодларимизнинг озодлик ҳақидаги муқаддас васиятларини амалга оширмасак айтинглар, азиз биродарлар, биз нима деган одам бўламиз? Агар юртимизнинг чин маънода мустақил бўлишини таъмин этолмасак, кейин қандай бош кўтариб юрамиз?!

Шу йўлни танладикми, аҳду паймонни бир қилиб, қўлни қўлга бериб, гина-кудуратларни четга суриб, юртимиз, Ўзбекистон деб аталмиш гўзал ва муқаддас диёримизнинг равнақи учун бутун борлиғимизни, ва ҳатто **жонимизни ҳам бахшида этишимиз керак.**

Муҳтарам дўстлар! Мен сизларга очиқ айтишим зарур: қўшни мамлакатлардаги айрим эски замонни қўмсаган кучлар тағин бош кўтаргач, шунинг шабадасини сезиб, бизда ҳам баъзи эскича фикрловчи, мутелик асоратидан қутула олмаган кимсалар ўзларича ҳаракат бошлайдиганга ўхшайди. Бир ҳисобда, буни ҳам табиий ҳол, деб қараш керак. Чунки уларнинг кўнгли аламга тўла. Чунки уларнинг кўпчилиги эски тузум берган мансаб ва имтиёзлардан маҳрум бўлган. **Улар тақдирига тан бериб, индамай яшайверса маъқул бўларди.** Аммо мансабпарастлик ва шуҳратпарастлик балосига мубтало бўлган бундай кимсаларнинг тинч ўтириши қийин. Албатта, бугун замон ўзгача. Шу боис, улар ўзларининг асл башараларини яшириш учун турли баландпарвоз шиорлар ниқоби ортига бекиниб, яна эски зўравонлик тузимини, Коммунистик партияни тиклашга уриняпти. Агар бизлар миллат манфаатларини шиор қилиб кўчага чиқишни мўлжаллаётган миллат ғанимларини кўриб-кўрмасликка олсак, уларнинг асл башарасини бугуноқ фош этмасак, уларнинг янгича русумдаги ниқобларини йиртмасак, эртага булар яна "эски ҳамом, эски тос" қабилидаги ҳаётга қайтаришга уринишлари тайин.

Қани, айтинглар азиз дўстлар, агар одамларда яхши, олижаноб ният-умидлар, эзгу фикрлар бўлса, нега уларни коммунистик байроқ остига чорлаш керак экан? Яна кимлар билан шафқатсиз курашамиз? Яна кимларни тазйиқ остига олмоқчимиз? Яна кимларни гумдон қилмоқчимиз? Синфий гуноҳлари учун яна неча миллион одамни хонавайрон қилиш керак? Умуман, бу интилишларни қандай баҳолаш мумкин? Яна асрий урф-одатларимизнинг, ўзлигимизнинг томирига болта урамизми? Наслу насабимизни қайтадан унутамизми? Фарзандларимизни яна динсиз ва тилсиз тарбия қиламизми?

Ана шу хавфни ҳозирдан англамоғимиз зарур. Шу муқаддас заминда яшаган, юртга фарзандлик бурчини ўйлаган ҳар бир инсон бу хатарни ўз вақтида англаб, "ўйинчи"ларга ўз вақтида зарба бериши керак.

Ҳурматли депутатлар! Бу масаланинг яна бир томони бор: эски замонни қўмсаб юрганлар собиқ СССР тарафдори бўлиши муқаррар. Яъни, марказда ўтирган ва бугун бош кўтараётган эски дўстлари, ҳамтовоқлари ва "мураббий"ларига қўшилиб, ўзлари хоҳласа-хоҳламаса, мустақиллигимизга албатта қарши чиқади. Бу — табиий ҳол. Улар, турган гапки, яна мустабид ҳаётга қайтиш, халқимизни яна эски ва ягона мафкура исканжасига солиш пайидан бўлади.

Бундай интилиш ва ҳаракатда бўлганлар сони, ўйлайманки, бизнинг мамлакатимизда унчалик кўп эмас. Биз уларга тушунтириб айтишимиз керак: келинглар, биродарлар, агар сизларда юрак тоза ва ниятлар соф бўлса, эски тузумдан қолган бесамар ғояларни четга суриб, шу муқаддас замин равнақи учун биргаликда хизмат қилайлик, Ватанимиз чин маънода озод ва обод бўлиши учун курашайлик!

Тарихни ортга қайтариб бўлмайди. Бу — табиат ва жамият қонуни. Шундай экан, бу қонунларга хилоф иш тутган кишилар хато қилади. Халқимизнинг яқин ўтмишда чеккан заҳматларини билатуриб, эски **бўйинтуруқни қайтадан бўйинга илиш — соғлом ақлга зиддир.**

Елкамизни қайтадан яғир қилмайлик. Эркин ҳаёт учун бир жону бир тан бўлиб курашайлик.

Азиз дўстлар!

Биз келажакка катта ишонч билан қараяпмиз. Ҳар биримиз шу муқаддас заминга фарзандлик бурчимизни тўғри ва тўлиқ англаб, ўз иш жойимизда ва ўз масъулиятимизни бўйинга олиб, фидойилик билан меҳнат қилсак — марра бизники.

Бизнинг ниятимиз пок. Мақсадларимиз улуғ ва олижаноб. Халқимизнинг меҳнати ва муддаосини Оллоҳ таолонинг ўзи қўллашга имонимиз комил.

Сўзимни якунлар эканман, сизларнинг ҳар бирингизга, сизлар орқали бутун Ўзбекистон аҳлига сиҳат-саломатлик, тинчлик, бахт-саодат тилайман.

БУГУН БИЗ НИМА ДЕМАЙЛИК, УЛАР БАРИБИР — ҚАҲРАМОН!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ҒАЛАБА БАЙРАМИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҚУТЛОВИ

Азиз юртдошлар!

Мустақил Ўзбекистон халқи фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 49 йиллигини нишонламоқда. Бу ватанимиз тарихида ғоят муҳим аҳамиятга молик бир санадир. Бугун барчамиз урушда шаҳид кетганлар номини ёд айлаб, уларнинг руҳи покларига таъзим қиламиз.

Фашизмга қарши урушда бошқа халқлар қатори бизнинг юртдошларимиз ҳам мардона туриб жон олиб жон берганлар. Ўзбекистон фарзандлари кўрсатган қаҳрамонлик тилларда достон бўлган. Биз жангчи юртдошларимиз жасорати билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Урушдан кейинги тикланиш давридан тортиб, халқимизнинг ҳозирги тинч ҳаёти ва истиқлолини мустаҳкамлашда ҳам фахрийларимизнинг катта ҳиссалари бор. Бугун ҳам улар ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фидойилик ва ибрат кўрсатмоқдалар, мамлакатимизда тинчлик, осойишталик, фуқаролар тотувлигини таъминлашдек олижаноб ишларда ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

Ватанимизда машъум уруш жабрини кўрмаган хонадон қолмаган. Инсониятни фашизм вабосидан асраб қолишдек муқаддас бурчни адо этишда халқимиз фарзандлари фақат жанггоҳларда эмас, фронт ортида, меҳнат армияларида ҳам мардона фаолият кўрсатганлар. Бугунги қутлуғ байрамда уларнинг ҳам унутилмас хизматларини таъкидлаб ўтиш лозим.

Муҳтарам дўстлар!

Бугун фидойи, мард ва жасур уруш қатнашчиларини, ҳурматли фахрийларимизни Ғалаба байрами билан самимий муборакбод этар эканман, уларнинг фарзандлари, невара-чеваралари, қолаверса, бутун Ўзбекистон халқи бахтига яна кўп йиллар соғ-саломат бўлиб, узоқ умр кўришларини тилаб қоламан.

Байрамингиз қутлуғ бўлсин, азиз ватандошлар!

ФАШИЗМ УСТИДАН ҚОЗОНИЛГАН БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 49 ЙИЛЛИГИГА ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ УРУШ ФАХРИЙЛАРИГА

ТАБРИГИ

Азиз фахрийлар!

Сизларни фашизм устидан қозонилган Буюк ғалабанинг 49 йиллиги билан қизғин муборакбод этамиз.

Инсоният бошидан кечирган неча минг йиллик тарихга назар ташласак, ҳар бир давлат, ҳар бир миллат ўз Ватанини ташқи душмандан ҳимоя этмоқни муқаддас бурчи деб билганининг гувоҳи бўламиз. Ҳеч бир халқ ёвқни, она тупроғига ёв бостириб кириб, рўшнолигига чанг солганда қўл қовуштириб қараб турган бўлсин.

Фашизмга қарши даҳшатли жангларда ўзбек халқи олдинги сафларда бўлди, унинг бир ярим миллион фарзанди ёвга кўксини қалқон қилди. Оврупо бўйлаб давом этган жангларда юз минглаб баҳодирларимиз жасорат кўрсатиб, бу фоний дунёни тарк этишди. Аллоҳ, уларни раҳмат этсин.

Азизлар! Мана юртимиз мустақиллигининг учинчи йилини муборак этилиши арафасида турибди.

Ёш навқирон диёримиз тараққий этган мамлакатлар қаторидан жой олаётир.

Унинг сарҳадларини ғанимлардан асрашда Сиздек қўрқмас ва жасур бўлишга, мангу жасоратингиздан ўрнак олишга, ёшларни аждодларга хос мардлик, ботирлик руҳида тарбиялашга интилаверамиз.

Сиз азиз фахрийларимизни Ғалаба байрами билан яна бир бор чин дилдан табриклаб, соғлик-саломатлик, бахт-саодат ва узоқ умр тилаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

Ғалаба кунининг байрам қилиниши ҳамда биринчи марта Ўзбекистон республикаси орден ва медаллари таъсис этилиши муносабати билан 1941—1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва мамлакат ичкариси меҳнаткашлари фашизмга қарши курашдаги, ватанимизнинг озодлиги, мустақиллиги, тинч осмони ва гуллаб-яшнаши йўлидаги хизматлари учун:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

1941—1945 ЙИЛЛАРДА ФАШИЗМГА ҚАРШИ УРУШДА ҚАТНАШГАНЛАРНИ ВА МАМЛАКАТ ИЧКАРИСИДА ИШЛАГАН МЕҲНАТКАШЛАРНИ ҒАЛАБА КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

1. Фашизмга қарши урушда фронтлардаги жанговар ҳаракатларда иштирок этган ҳарбий хизматчилар, ихтиёрий ёлланган шахслар, уруш даврида қуролли кучларда хизмат қилган ҳамда «1941—1945 йиллардаги улуғ ватан урушида Германия устидан қозонилган ғалаба учун» медали билан тақдирланган ҳарбий хизматчилар ва ихтиёрий ёлланган шахслар «Жасорат» медали билан!

1941 йил 22 июндан 1945 йил 9 майгача бўлган даврда халқ хўжалигида камида олти ой ишлаган, «1941—1945 йиллардаги улуғ ватан урушида шонли меҳнати учун» медали билан мукофотланган, «Қамалдаги Ленинградда яшаган кишига» нишони бўлган Ўзбекистон республикаси фуқаролари, иккинчи жаҳон уруши даврида фашистлар ва уларнинг иттифоқчилари томонидан тузилган қамоқ лагерлари, Гетто ва бошқа қамоқларда сақланган норасида тутқинлар «Шуҳрат» медали билан мукуфотлансин.

2. «Жасорат» ва «Шуҳрат» медаллари ҳамда тегишли пул маблағи Ўзбекистон мустақиллиги кунида, Ўзбекистон республикаси Президенти номидан мудофаа вазири, Миллий ҳавфсизлик хизмати раиси, Ўзбекистон республика ички ишлар вазири, Қорақалпоғистон республикаси Жўқарғи кенгреси раиси, вилоятларнинг, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари томонидан маҳаллий ҳарбий идораларининг, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашларининг вакиллари иштирокида тантанали вазиятда топширилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 6 май.

ФАХРИЙ ИЖОДКОРЛАР ШАРАФИГА

Ғалаба куни арафасида Республика ижодкорлар жамғармаси ва Маданият вазирлиги ижодий уюшмаларнинг фахрийлари шарафига байрам дастурхони ёздилар. Фахрий журналистлар, мусаввир ва ҳайкалтарошлар, санъаткорлар, меъморлар бир пиёла чой устида суҳбат қурдилар. Фахрийлар шаънига қутловлар айтилди.

Шу куни журналистлар уюшмаси бошқаруви ва журналистлар жамғармаси раҳбарлари урушда ва фронт орқасида фаол қатнашган бир гуруҳ кекса қаламкашларни йўқлаб уйларига бордилар. Бемор журналистларга моддий ёрдам кўрсатилди, янги китоблар совға қилинди. Бу хайрли ишга «Совпластиталь» қўшма корхонаси ва «Аль—Тавфиқ» илмий ишлаб чиқариш фирмаси жамоалари ҳиммат кўрсатдилар.

ФАХРИЙЛАР ҲУРМАТДА БЎЛДИ

Кеча Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмасида ғалабанинг 49 йиллигига бағишланган байрам кечаси бўлиб ўтди.

Уни бирлашманинг директори Тўрабек Назаров очиб, барча меҳмон ва мезбонларни байрам билан муборакбод этди. Байрам иштирокчилари Фатхулло Зикриллаев, Ғани Аҳмедов ва Собир Раҳимовлар корхона жамоасига ўзларининг жангларда кўрсатган қаҳрамонликлари тўғрисида ҳикоя қилиб беришди.

Халқаро цирк ва эстрада артистлари кўрикларининг лауреати, афсунгар Раҳмон Бек хожи Исломовнинг сеҳр ўйинлари ва байналмилал жангчи Икром Аҳмедов раҳбарлик қилаётган «Нидо» гуруҳи ижросидаги қўшиқлар байрам кечасига файз киритди.

Учрашув сўнгида собиқ жангчиларга бирлашма касаба уюшмаси томонидан тайёрланган қимматбаҳо совға ва пул мукофотлари топширилди.

Эркин МАВЛОНОВ.

Иброҳим РАҲИМ

ЙИЛЛАР ЎТСА ҲАМ...

Ҳаётда шундай ноёб воқеалар юз берадики, оқибати инсон тақдирини белгилайди. Жамият ва халқ тақдирига дахлдор воқеаю воқеликдан эса, инсон хотираси пайдо бўлади-да, маънавий, виждоний, инсоний мулкка айланади. Буни муқаддас ва мутлақ ҳақиқат, дейдилар. Фашизм устидан қозонилган улуғ ғаалабанинг шонли санаси — 9 май ана шундай унут бўлмас мутлақ ҳақиқат ва инсон хотирасининг муқаддас мулки бўлиб қолган. Ўша шонли сана, вақт эътибори билан биздан қанча узоқлашса, тоғ чўққилари каби ўшанча баланд, маёқлар янглиғ тобора ёрқин, биллурсимон тиниқ, коинотдай мутлақ ҳақиқат бўлиб кўринмоқда.

Буни кўҳна тарих тан олган.

...Инсоният ўзининг беш минг йиллик ҳаётида ўн тўрт минг марта қирғинлик уруши кўрди. Бу — эллик асрлик одамзод умрининг қирқ етти асри ўт-олов ичида ўтди, дегани. Ўша урушлар оловида неча-неча шаҳарлар ёниб битди, унинг зарбидан не-не давлатлар йўқолиб кетди. Ўша урушларда қирилган одамларнинг сони ҳозир ер юзида яшаб турганларнинг сонидан бир неча бор ортиқ. Аммо бу урушларнинг бирортаси инсониятга тариқча ҳам наф келтирмаган!

Шуниси ҳам хотираки, бу урушларнинг бирортаси ўзининг кўлами, миқёси, унда иштирок этган кучию, қуролярроғи, ғояси ва оқибат натижаси жиҳатидан фашизмга қарши олиб борилган 1941 — 1945 йиллардаги урушга тўғри келолмайди!

Маълумки, аввалги урушларда подшолар билан подшолар, хонлар билан хонлар — армиялар билан армиялар урушарди ва қайси армия енгса, енгилган армиянинг мамлакати билан бирга халқи ҳам енгилган ҳисобланарди, қириларди, омон қолгани кул бўларди, умр бўйи бож тўларди. Фашизмга қарши уруш том маъноси билан бутун озодлик уруши бўлди, бутун халқ қурол олиб фашист босқинчиларга қарши курашди. Биз фашизм устидан ғалаба қилдик. Бу ғалаба Оврупо халқларини фашизм балосидан озод қилди, бир неча мамлакатлар янги турмуш йўлига ўтдилар.

Инсоният хотирасида ўрнашиб қолган бу ҳақиқатни унутиб бўладими? Мутлақо!

Ғалаба йўли нақадар қийин оғир йўл бўлганини, ҳар минутда жон олиб жон берганимизни ким унутибди?! Ахир биз Улуғ ғалабагача бир минг тўрт юз ўн саккиз кеча-кундуз гоҳ чекланиб, го ҳужум қилиб, оловли сўқмоқларни, тикон симли жин кўчаларни кезиб, дзотли истеҳкомларни ёриб, бомбардимонларга бардош бериб, зерҳли, даҳшатли ҳарбий машинани синдириб, пулемёт ўқлари, огнемет оловларига кўкрак бериб, ўлимга очиқ кўз билан тикка ташланиб бордик. Дотдан ажалўқи узиб турган пулемёт оғзига тик ташланиб, ажал ўтини кўкрак билан ўчирган ва жанговар ротасига ҳужум йўлини очиб берган Александр Матросов жасоратини унутиб бўладими!

Зарурат туғилган паллада фашист самолётига гуфчак уриб, таран қилган ва шу билан муҳим объектни фашист бомбаларидан асраб қолган учувчи Гостеллони унутиб бўладими?

Кўпинча, «урушда нималар хотирангизда қолган?» деб сўрайдилар. Урушнинг ўзи хотира, унинг ҳар бир дақиқаси хотира. Шунинг учун уруш минут ва секундлар жадвали. Бир минг тўрт юз ўн саккиз кечаю-кундуз давом этган урушнинг ҳар бир дақиқасида ўрта ҳисобда биттадан ортиқ одам йўқотдик, шу билан бирга, ҳар дақиқада неча-неча баҳодирлик, янги-янги жасорат намоён бўлди. Ёдимда: Смоленск йўлида капитан Флёровнинг «катюша»лар батареяси бир зарб билан фашистларнинг бутун бошли полкини ярим дақиқада куйдириб ташлаган эди. Иккинчи жаҳон урушида катта мудҳиш воқеа бўлган Нагасаки ва Хиросима фожиаси ҳам дақиқаларнинг «иши» эди. Иккинчи жаҳон уруши эллик миллион одамнинг бошини еди.

Иккинчи жаҳон урушининг энг оғир аравасини биз етакладик ва энг кўп қурбон бердик. Кўпгина шаҳарлар вайрон бўлди. Аммо уларни тиклаб олдик, бироқ жангларда шаҳид бўлган баҳодирларнинг ўрни ҳамон билиниб турибди. Ҳозирги корхонамизга, далаларимизга ишчи кучи етишмай турган экан, ўша фронтларда қурбон бўлган баҳодирнинг туғилмай қолган ўғли-қизи, неварасининг ўрни бўш турибди, деб билмоқ керак.

Етти юз минг нафарга яқин ўзбек жангчи ва командири урушдан тирик чиққан эди. Улар ногирон бўлиб, ҳасса таянсалар-да, баданларида қолган қурғошин ёки темир парчаларининг дардига чидаб, тинчлик фронтининг меҳнат жангларида жонбозлик кўрсатадилар ва мустақил Ўзбекистон равнақи учун курашмоқдалар. Афсуски, ана шу уйида «бобо» деб аталувчи, кўчада ҳурматли фахрий, корхонада ардоқли устоз, жамоада фахрли одам ҳисобланган собиқ фронтчиларнинг озгина қисмигина орамизда юрибди. Бу йил ғалабанинг қирқ тўққиз йиллигини байрам қиляпмиз. Ўша фронтдан қайтмаган одамларнинг уйларига келган қора хатлар унутилиб кетгани йўқ, улар ота-она, хотин, болачақа ва қариндош-уруғлар қалбида қора доғ бўлиб турибди.

Дунё тан олган, тарих муҳрлаган бу мутлақ ҳақиқатдан кўз юмувчи кўрнамаклар, ғирромлар, хотирасиз қасоскорлар пайдо бўлганидан доғман ва ана шу хотирасизларга мутлақ ҳақиқатнинг аччиқ сабоқларини эслатиб турмоқ зарурдан зарур!

Аввало хотирасиз жаноблар ҳақида.

Ҳозирги замонда, баъзиларнинг хотираси қисқа бўлиб қолаётгани ажабланарли. Гитлернинг Оврупога тажовузи «Рим — Берлин — Токио» «ўқи»дан бошланган эди. Ўшанда бу агрессив уюшмани Лондон ҳам, Вашингтон ҳам, бир оғиздан қоралаганди. Аммо, оғизда қоралагандию, амалда лоқайд қаради, «Гитлер жаноблари кимни ғажишни яхши биладилар», деб қўл ковуштириб турдилар. Аввал Испанияда, кейин Чехословакия, Польша, ва Францияда фашизм агрессияси давом этаётганида ҳам «Германия Ғарбга эмас, Шарққа қараб юрмоқчи» деб Гитлерни собиқ СССРга ғижғижладилар. Лондонда Германия бомбалари портлагач, Пирлхарборда япон самурайлари АҚШ кемаларини қириб битиргач, Муссалини Алп этагию, Африка қатновига чангал солгачгина кўзлари очилди, аммо очилганда ҳам уч агррессив давлат ўқини бизнинг кўксимизга қаратишга уринди. Черчиль, сўнгра Рузвельт, Сталин билан иттифоқчилик битими туздилар. Бу иттифоқчилик ёмон натижа бермади. Гитлерчиларнинг асосий қўшинларини жанглар гирдобига тортиб олганимиз учун Англия куйиб кул бўлишдан, инглиз халқи эса қирилиб кетишдан сақланиб қолди.

Иттифоқчилик муносабатларида ғарбдаги шерикларимиз оловни бизнинг қўлимиз билан ковлашга уринсалар-да, баъзан айёрлик, баъзан найранглар билан иккинчи фронт очишни кечиктириб, оғирликни бизнинг қўшинлари зиммасига ташлаб қўйсаларда, ҳар ҳолда улар бизнинг иттифоқчиларимиз эдилар. Олмония фашизмига қарши иттифоқчилигимиз Теҳрон конференцияси, Ялта конференцияси ва ниҳоят Потсдам конференциясида муқим бўлди. Уч давлат бошлиқларининг Теҳрондаги учрашуви иттифоқчиларнинг умум душманга қарши уруш йўналишини белгилади. Ялтада эса, урушнинг маънаавий якуни масалалари яъни ғалаба мақсадлари стратегияси қараб чиқилди, урушдан кейинги Оврупа тақдири белгиланди. Қримда қабул қилинган қарорларга Америка Қўшма Штатлари ҳам, Буюк Британия ҳам имзо чекди. Ғалабадан кейин ўша қарорлар амалга ошди. Оврупанинг узил-кесил тинчлик чегараси ўрнатилди. Бу қарорлар, бу чегаралар муқимлашиб, халқлар хотирасида муҳрланди. Бу муқимликни, хотира муҳрини ўчириб бўладими? Мутлақо!

(Давоми 4-бетда).

УНИ ЖАНГЧИ ШОИР ДЕЙДИЛАР

Тўра Жуман уруш даҳшатларини ўз кўзи билан кўрган беомон ҳарбу зарбларда бир неча марта оғир ярадор бўлган. Шу сабабдан ҳам унинг кўксини талай орден ва нишонлар безаб турибди.

Тўра Жуман — жангчи шоир. У кишининг битиклари 1948 йилдан бери жумҳуриятимиз матбуотлари саҳифаларида мунтазам ёритилиб келинади. Устига, устак, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайхзода, Шукур Саъдулла каби таниқли устозларнинг назарига тушганини айтмайсизми?

Тўра Жуман «Жангнома», «Бахт куйига жўр бўлай» деган ғазал тўпламларининг муаллифи. Биз заҳматкаш ижодкорни, Ғалаба Байрами куни билан чин кўнгилдан қутлаб, у кишига мустаҳкам соғлиқ, ижодий барака тилаб қоламиз.

ИЗҲОР

Шодман, юртим, қучоғингда яшаб турганим учун,
Марди майдонлар сафида жангга кирганим учун.
Олдим Олий мукофотлар, ардоқда бўлдим ҳар вақт,
Қонхўр душманга қақшатқич зарба берганим учун
Хизматингни қанча қилсам, оздек туюлди менга,
Билмай қайғу, ғам, ҳасратни, яйраб юрганим учун.
Эй ватаним, мақтовингни ёзсам шеъру ғазалда,
Илҳом тошди, сенда яхши кунлар кўрганим учун.
То тирикман таърифингни куйлаганим куйлаган
Толе кулиб, исталганча даврон сурганим учун.

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИ БОР

Амир Темур ҳайкали бор Тошкент хиёбонида
Ҳурмат топди улуғ бобом она Туркистонида.
Ўйноқлаган от устида қўл кўтариб турибди,
Жўш ургандир куч ва ғайрат юрагида қонида.
Атрофида бўй таратган турли гуллар очилиб,
Эъзозлаган элга меҳри тошган қалби, жонида.
Эй дўстларим, бу ёдгорлик мамнун этди барчани,
Хурсанд кезар кекса—ёшлар ҳайкал ҳар томонида.
Ўз эгасини топди боғлар мустақиллик туфайли,
Ўрнатилди обидалар юртим гул бўстонида.
Тўра, қувон ғазал ёзиб, ҳақиқатни улуғла,
Аждодларнинг руҳи яшар Ўзбекистон шонида

Тўра ЖУМАН.

Саъдулла ҲАКИМ

ТУШЛАРИМГА УРУШ КИРАР...

Тушларимга уруш кирар ҳар кеча
Қирғоқларни ювиб оқар бир дарё
Пушти ранг. Қип—қизил. Қоп-қора.
Бу қонли дарёдан ўлим сув ичар,

Ундан ғам кўкарар, ҳасрат кўкарар
Заъфарон. Сап-сариқ. Қаҳрабо.
Тушларимга уруш кирар ҳар кеча:
Қўлларимда қон йиғлар шамшир,

Учади дунёмнинг саодат шамси.
Фашист кўзларида тирик нур ўчар!

...Юзтубан йиқилар аскар ва байроқ,
Аскар қўлларидан қонли туғ учар

Қўлларим, қучоғим байроқни қучар,
Бошим узра уни кўтараман даст.
Уфқ лов-лов ёнар. Осмон ёришиб
Порлар тилло ялов фалак бастида.

Ҳар гал ўйғонаман уфқ остида
Тупроққа қонга ва нурга қоришиб,
Тушларимга уруш кирар ҳар кеча...

- **ОТЧОПАРЛИК СОБИҚ ЖАНГЧИ.**
- **ОДЕР ДАРЁСИДАГИ ЖАСОРАТ**
- **ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ.**

ЭЪЗОЗЛАНГАН ИНСОН

Инсонларни яшаш тарзига қараб иккига ажратиш мумкин. Бир тоифа одамлар ўзим, қорним деб яшаса, иккинчи бир тоифа эса, юртим ва элим деб яшайди.

Биз сизга таништирмоқчи бўлган Иброҳим ота Норов ҳам элим деб яшаганлардан.

Иброҳим ота 1926 йилда Навбаҳор туманининг Навоий жамоа хўжалигидаги Отчопар қишлоғида камбағал деҳқон оиласида таваллуд топган. Болалиги қишлоқнинг чанг кўчалари-ю, сўнгсиз поёнсиз далаларда кечган. Эндигина 15 ёшга кириб, мўйлови сабза урган ўспиринлик даврида уруш бошланади. Отчопарнинг забардаст йигитлари урушга жўнайдилар. Қишлоқ хўжалик ишлари хотин-қизлар ва ёшлар зиммасида қолди. Ёши етмаганлиги учун урушга кетолмаган Иброҳим ғалабага ҳисса қўшиш дардида меҳнатга зўр берди. Колхоз раҳбарлари ёш йигитнинг ишчанлиги, ишнинг кўзини, билишлиги ишқоаткорлигини инобатга олишиб, уни колхоз раисининг котиби этиб тайинлашди. 1943 йилнинг бошларига келиб эса «Қизил карвон» колхози комсомол ташкилотига биринчи котиб этиб сайланди. Ёш котиб урушга кетгунга қадар тиним билмасдан гоҳ тарғибот-ташвиқот, гоҳ хўжалик ишлари, гоҳ бошқа юмушлар билан шуғулланди. 1944 йилнинг ноябрь ойида янги чақирилганлар билан урушга жўнади. У 2-Белоруссия фронтининг 413-ўқчи дивизияси сафида қўлига қурол олиб, жангга кирди. И. Норов ўзининг жасурлиги ва мардлиги туфайли оддий аскарликдан бўлим командирлигигача кўтарилди.

Иброҳим ота Одер дарёсидан қандай кечиб ўтганликларини шундай эслайди:

«Душманни чалғитиш мақсадида ҳавога сон-саноқсиз тутун чиқарадиган снарядларни отиб, дарёдан катта қурол-аслаҳа, техника билан сузиб ўта бошладик. Қирғоққа 15 метрлар қолганда чап ёнимизда портлаган мина қайиқчамизни ағдариб юборди. Сувнинг ниҳоятда совуқлигига ва оқимининг кучли бўлишига қарамасдан бир амаллаб қирғоққа чиқиб олдик. Дивизиямизнинг қизил байроғи менда эди. Душман турган жойга яқинлашиб қолганимизда ногаҳон иккита немис аскари менга ташланиб қолди. Бири чап қўлимдаги байроққа ёпишди, иккинчиси эса ўнг томонимдан ҳамла қила бошлади. Орқамдан келаётган В. Плотников ўз вақтида ёрдамга етиб келди, фашист аскарларини ер тишлатди. Сўнг бўлинмамиз жангчиларига қўшилиб ҳужумга ўтдик. Мақтаниш эмасу дарё бўйидаги тепаликка байроқни мен қадаганман».

Иброҳим ота жангларда кўрсатган жасорати учун орден ва медаллар билан тақдирланган. Беаёв жангларнинг бирида оғир яраланган. Госпиталда даволаниб чиққач, яна қўлига қурол олиб, жангга кирган.

1949 йилда И. Норов она қишлоғи — Отчопарга соғ-омон қайтиб келади. Қисқа муддатли дам олишдан сўнг туман комсомол ташкилотида иш бошлайди. Ўзининг тиришқоқлиги, меҳнатсеварлиги, жонкуярлиги каби хислатлари билан назарга тушган И. Норов аввал туман, сўнгра вилоят комсомол комитетининг саркотиби бўлиб хизмат қилади. У қаерда, қайси лавозимда ишламасин (Қизилтепа туман партия қўмитасининг биринчи котиби, Ромитан туман партия қўмитасининг иккинчи котиби, ҳозирги жондор тумани ижроия қўмитаси раиси...) элга чин юракдан хизмат қилди, халқнинг фаровон ҳаёт кечириши учун жон куйдирди.

Кимки эл-юртини севса, халқига виждонан хизмат қилса, халқ эъзозлаган инсон бўлади. Айни пайтда Навоий вилояти фахрийлар кенгашининг раиси Иброҳим Норов ҳам баҳоли-қудрат халққа хизмат қилаётир.

Вилоятимизда 45 минг нафардан зиёд уруш ва меҳнат фахрийлари бор, — дейди Иброҳим ота биз билан суҳбатда, — ҳаммамиз ҳам бу ўткинчи фоний дунёга меҳмонмиз. Йилдан йилга уруш фахрийларининг сафи камайиб бормоқда. Ўлим — ҳақ. Истаймизми, йўқми вақти келиб, бу ўткинчи дунёдан кўз юмамиз. Лекин инсон шундай яшаши керакки, токи умрининг сўнггида босиб ўтган йўлига ачинмасин, ҳеч ҳам афсус қилмасин. Демишларким, бу фоний дунёда инсондан ёдгорлик бўлиб, фақат учта нарса қолар эмиш: қилган яхши амаллари яратган боғ-роғлари, ҳамда бунёд этган иншоотлари.

Биз кексалар ҳам боғ яратиб қолдириш мақсадида мамлакатимиз мустақиллигининг уч йиллиги шарафига ҳар бир фахрий уч тупдан дарахт кўчатлари ўтқаздик.

Биз Иброҳим ота билан узоқ суҳбатлашдик. У кишининг бир кўп хотираларидан, маънили гапларидан воқиф бўлдик. Хайрлашув чоғи отахонга ташаккур билдириб, танига соғлик, ишига ривож, ўзига узоқ умр тилаб қолдик.

Жумабой НУРУЛЛАЕВ,
Тошкент Техника университети Навоий филиали катта ўқитувчиси.

Истиқлол қалдирғочлари

ЎЗБЕКИСТОН ГУГУРТИ: «ЎЗЭЛЛАС»

● 22 ОЙЛИК ИШНИ 8 ОЙДА...
● ТИЖОРАТНИ ҲАМ ҚЎЛДАН ҚЎЙМАЙМИЗ.
● «НАВРУЗ—ХАЛЛАН» ҲАМ ҚЎШМА КОРХОНА.

Ватанимиз бўйлаб кезаётган мустақиллик насими уч йилдан буён барчамизнинг хонадонимизни севинчга, дилимизни ғурурга тўлдирмоқда. Унинг мевасидан баҳраманд бўляпмиз. Мисол учун пойтахтимизда ойнаи жаҳон ишлаб чиқариш йўлга қўйилгани ва «Нодира», «Баҳор» каби ойнаи жаҳонлар кўпчилигимизни кундалик ҳаёт билан танишиб боришга, маданий дам олишга муяссар этаётгани сир эмас. Айниқса, Ватанимиз Президенти Ислом Каримовнинг оқилона юритаётган ички ва ташқи сиёсати туфайли жуда кўплаб янги технологиялар республикамизга олиб келиниб, ускуна-жиҳозлар харид қилиниб, қурилишлар зудлик билан ташкил этилиб, янги маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Биз шу муносабат билан тараққиёт сари дадил қадам қўяётган қўшма корхоналар ҳаёти билан сизни мунтазам таништириб бориш ниятида, янги «Истиқлол қалдирғочлари» рукнини очдик. Унда сиз танишажак воқеалар тамоман янги бўлади. Агар газетани тўлиқ ўқиб борсангиз кўп нарсанинг гувоҳи бўласиз.

Ҳозир эса рўзғоримизга энг зарур, лекин арзимас бир нарса ҳақида. Бу нарса ГУГУРТ, унинг саноат миқёсида илк бор мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётгани тўғрисида.

Акром Акбарович АҲМАДЖОНОВ — Ўзбекистон — Юнонистон (Греция) қўшма корхонаси «ЎзЭЛЛАС»нинг бош директори. Икки ўғил, бир қизи бор. Спортни севади, ўз соҳасининг устаси, яъни Бишкек (собиқ Фрунзе) шаҳар политехника институтини тамомлаб, қурилишда «суяги қотган». У иштирок этган машҳур қурилишлардан бири Тошкентдаги мамлакатимизнинг фахри ҳисобланган ТЕЛЕМИНОРА. У телеминорада мастерликдан қурилиш бошлиғигача «кўтарилган». Турмуш йўлдоши Раҳима Зокирова, сут маҳсулотлари корхонасида ишлайди. Акром акадан хайрли ишнинг қай тарзда бошланганини сўрадик.

—Грециянинг «ИМПЭКС—групп____» фирмаси «Ўзёғочсаноат» бош бошқармасига таклиф билан келганда ҳали ишонч мустаҳкам эмасди. Аммо мамлакатимиз Президенти ва ҳукуматимиз яратган барча шарт-шароитлар чет эллик шерикларимизни дадиллик билан юртимизга ўз капиталини қўйишга ундади. Шунингдек, Президентимиз бизга барча имкониятларни берди. 1993 йил 25 март куни икки ўртада шартнома тузилди. «Ўзёғочсаноат» бош бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Аҳмад ака Ҳайитов яқиндан ёрдам берди. Шу тахлит қурилиш ускуналарини ўрнатиш бўйича «Ўзгипроорғирсаноат» институти директори Ниғматулла Ҳикматуллаев, бош муҳандис Владимир Затенацкий раҳбарлигида лойиҳа тайёрланди. Лойиҳа бўйича қурилиш ишлари 22 ойда тугалланиши керак эди. Лекин «Ўзсаноатфуқароқурилиш» концернига қарашли 2 та трест ҳамда «Махсус қурилиш монтаж» вазирлигининг аҳил жамоаси оғир вазифани САККИЗ ОЙДАЁҚ уддалади. Ахир салкам 20 гектар атрофидаги ташландиқ, қаровсиз бир майдонда девор билан ўралган, ичкарисига турли манзарали дарахтлар экилган, муҳташам ва тоза бинолар қурилган корхонани барпо этиш осон эмас. Қурувчиларга ҳам, монтажчиларга ҳам, ускунани ўрнатганларга ҳам минг раҳмат, йўқ жойдан саккиз ой мобайнида ажойиб бир корхона қад ростлади. Бу бизнинг мамлакатимиз, унинг меҳнаткаш халқи нималарга қодир эканлигига арзимас бир мисол холос. Ҳатто бунга юнонлар ҳам қойил қолишди.

Биз бевосита гугурт ишлаб чиқариш билан танишдик. Гугурт гарчи арзимас бўлса ҳам, уни тайёрлаш ниҳоятда қийин ва кўп жараёнли иш экан. Мисол учун (ўрисча асино), ўзбекчасига кўк теракнинг 90 сантиметр қилиб қирқилган ғўлаларини махсус шилувчи ускуна 2 миллиметр қалинликда қирқиб ҳам кўндалангига, ҳам бўйига гугурт чўпидек майдаловчи ускунага узатади. Олмониялик ихтирочиларга минг тасанно, негаки ускуналар ҳар бир чўпни олиб гоҳ парафинга тиқади, гоҳ дорилайди, текислайди, қуритади, қутичага жойлаб, қутичани ёпиб, ўнта-ўнта ўрайди. Корхона кунига миллион дона 5 см ўлчамдаги чўнтакбоп гугурт, 250 минг дона тижорат гугурти ва 20 минг донага яқин «ошхона гугурти» ишлаб чиқаради. Шундай катта миқдорда гугурт тайёрланадиган корхонада бор—йўғи 120 киши меҳнат қилади.

Ишчиларнинг маоши 250 минг сўм-купон, яқинда бу миқдор 400 мингга етади. Шунингдек корхона тўлиқ куч билан ишласа кунига 3,5 миллион донадан ошиқ гугурт ишлаб чиқара бошлайди. Хўш, гугурт чет элларга керакми?

Керак, масалан «Тижорат» гугурти ёки «визитка» ўрнида ишлатиладиган гугурт Америко, Олмония каби давлатларда ҳамда Ўзбекистонда тайёрланади. Унинг махсус қоришмага буктирилган қоғози ҳам ноёб, яъни Олмония ва Финляндияда ишлаб чиқарилади. Демак, бундай қоғоз учун «ЎзЭЛЛАС» вакили Олмонияга бориб келади. Қалай, ҳавас қиляпсизми? Ахир беҳудага республикамиз Президенти Ислом Каримов «Ўзбекистон—келажаги буюк давлат» деб башорат қилганлари йўқ. Бу сўзлар ўз исботини топаяпти. 2000 йилга бориб мамлакатимизда барпо этилган ўрмонлар «Ўзэллас»ни тўлиқ кўктерак билан таъминлайди. Фойда эса ҳозирча Юнонистон (Греция) томонига 33 фоиз, ватанимизга эса 67 фоиз қолади.

— Худо хоҳласа Олмониядан яна бир линия оламиз,— дейди Акром Аҳмаджонов,— унда қалам ишлаб чиқаришни, тиш ковлагич тайёрлашни мўлжаллаяпмиз. Бундан ташқари тижоратни ҳам қўлдан қўйганимиз йўқ. Ҳар дақиқа олтин. Ҳаракат қилиб, масалан чет элларга шартнома учун борганимизда қуруқдан-қуруқ қайтиб келмасдан турли маҳсулотлар олиб келамиз. Чунки ички бозоримизни бойитиш зарур. Ана шу туфайли Италия, Олмония, Юнонистон каби мамлакатлар билан озиқ-овқат маҳсулотлари, кафель, ванна каби зарур нарсаларни олиш бўйича шартнома туздик. Яъни яқин орада бир нечта тижорат дўконларини ишга туширамиз. Биз юқорида таъкидлаганимиздек, ўз сармоямизни оқар дарёдек ҳаракатга келтирамиз. Масалан, хитойликлар билан ҳамкорликда аёл, эркак ва болаларнинг мавсумий енгил оёқ кийимларини тайёрлайдиган «Наврўз халлан» қўшма корхонасини ташкил қилдик. Яна Хитой билан шерикликка турли хил ўлчамдаги батареялар ишлаб чиқариш бўйича корхона очиш ниятидамиз. Шуни алоҳида айтиш керакки, бу режаларимиз иккинчи даражали. Асосий вазифамиз эса Ватанимиз фуқароларининг гугуртга бўлган эҳтиёжини тўлиқ қондиришдир.

Мана, сиз «Истиқлол қалдирғочлари» рукнининг дастлабки мақоласи билан танишдингиз. Қандай фикр-мулоҳаза, савол ва таклифларингиз бор? Ёзинг, қўнғироқ қилинг, сизнинг ҳар бир сўзингиз Ватанимизнинг мустақиллигига хизмат қилади.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Туркистон»нинг махсус мухбири.

Сураткаш А. ТУРАЕВ.

ЙИЛЛАР ЎТСА ҲАМ...

(Боши 3-бетда).

Собиқ СССР ўрнида мустақил давлатлар пайдо бўлди. Бироқ буни кўролмаган янги чиққан фашистлар Оврупо чегарасини қайта қурмоқчи, Россия империясини тикламоқчи бўлиб вайсамоқдалар.

Хотирангизга маҳкам жо қилиб олинг, жаноблар, Оврупонинг чегараси сизнинг ихтиёрингиз билан тузилмайди-ку! Оврупонинг ҳозирги чегараларини тарих тузган! Унинг чегаралари аниқланган тарихий ҳужжатларга дахлдор давлатларнинг ваколатли бошлиқлари масъулиятли имзо чекиб, муҳр босиб, халқ хотирасига муқаддас мулк қилиб топширган!

Наҳотки, Европани бошқатдан қурмоқчи, бутун дунё чегарасини «олий ирқлилар чегараси» қилиб олмоқчи бўлган «жаҳон фюрери»нинг фожиали тақдири унутилган бўлса. Афсус... Афсуски, инсониятга қарши бошланган урушнинг уяси бўлмиш Ғарбий Германияда шундай бўляпти.

Фашистларнинг Россияда пайдо бўлган издошлари бўлмиш Жириновский бошлиқ жаноблар озодликка чиққан халқларни яна қафасга солиш учун собиқ империяни тиклаш вас-васасига тушдилар. Жириновскийнинг туҳматига кўра ўзбекларнинг бундан аввал ҳеч қандай давлати бўлмаганмиш. Ўзбеклар яна Россия империясига икки букилиб бориб қўшилиши керакмиш.

Ўша янги чиққан Жаҳонгир жаноблар тарихни билмас эканлар, ҳеч бўлмаса Франция Президенти Миттерандан сўрамайдиларми, у қандай қилиб Ўзбекистон подшоси Амир Темур Франция подшоси билан алоқалар ўрнатганини, қандай қилиб Амир Темур Россияни татар-мўғуллар забтидан сақлаб қолганигача айтиб берарди.

Фашизм устидан қозонилган буюк ғалабанинг оламшумул тарихий аҳамияти шундаки, бу ғалаба туфайли инсоният фашизм вабосидан қутилиб қолди. Биз ўзбеклар учун яна битта энг муҳим томони шундаки, шу ғалаба истиқлолга эришувимизга стратегик йўл очди. Мустақил давлат бўлиб олишимизга имконият яралди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1994 йил 16 март куни чиқарган фармонида 1941 — 1945 йилларда фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллиги Ўзбекистонда умумхалқ байрами деб эълон қилинди. Бу фармон Ўзбекистон давлати эълон қилган Президент ҳужжатларининг энг муҳимларидан бири бўлиб, катта тарихий аҳамиятга эга.

1994 йил 9 май куни оламшумул тарихий ғалабанинг 49 йиллиги ана шу фармон руҳида умумхалқ байрами сифатида тантана қилинади.

Туркистон Тижорат Маркази

ЭЪЛОНЛАР

ТАШКИЛОТ Тошкент шаҳридаги омборхонасидан нақд пулсиз сўм-купонга ҳисоб-китоб қилиш учун қуйидаги ускуналарни ТАКЛИФ ЭТАДИ:

1. Қатиқ ивитиш, пишлоқ, қуюқлаштирилган сут, томат пастаси ишлаб чиқариш, шунингдек, сутни постиризация қилиш қурилмаларини;
2. 40 т. с. кучланишга эга бўлган ОКС 1671М гидропрессларни;
3. А9—КЧЭ мева бандини ажратадиган машиналарни;
4. Қувур эгадиган станокларни

ХАРИД ҚИЛАМИЗ: электродлар, А-25, А-35, А-50 очиқ симлар, кабель маҳсулотларини;
ТЕЛЕФОНЛАР: 45-75-67, 45-75-58.
ФАКС: 45-75-23.

* * *

ТАШКИЛОТ Тошкент шаҳридаги омборхонасидан нақд пулсиз сўм-купонга ҳисоб-китоб қилиш учун қуйидаги ускуналарни ТАКЛИФ ЭТАДИ:

1. Япониянинг «ТОШИБА» фирмаси ишлаб чиқарган 2,2 киловаттдан то 55 киловаттгача бўлган дақиқасига 750 дан 3000 маротабагача айланадиган уч фазали асинхронли электр двигателларни;
2. ЭЦВ-6 чуқурлик насосларини;
3. 2К6-20/30 консолли насосларни;
4. ВР-8/2,2 компрессорларни

ХАРИД ҚИЛАМИЗ: эмаль симлар, ингичка чивиқ мислар, алюминийлар,
ТЕЛЕФОНЛАР: 45-75-67, 45-75-58;
ФАКС: 45-75-23.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни Сақлаш Вазирлигининг

ТИББИЕТ БИЛИМ ЮРТИ

14 май ва 25 май кунлари соат 9.00 дан

АБИТУРИЕНТЛАР УЧУН ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ УТКАЗАДИ

Бизнинг манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Чилонзор кўчаси, 1-мавзе, 9-уй (2, 94, 34, 77, 50-автобуслар, 6, 11-троллейбуслар, 4, 9-трамвайларнинг «Чилонзор» метронинг «Ҳамза» бекатлари).

Туркистон Тижорат Маркази

Хат таҳрирсиз босилмоқда

АКАМ МУҲАММАД СОЛИҲГА ОЧИҚ ХАТ

Гарчанд, мен «ЭРК» партиясининг фаолларидан бўлмасам-да оддий «ЭРК» аъзоси сифатида, сиз бошқараётган партиянинг боши берк кўчага кириб қолганини кўра-била туриб, индамай, қараб туришни ўзимга лойиқ деб тополмадим. Қолаверса, ўз фикримни, у қанчалик аччиқ бўлмасин, яширмай айтишни ўзимнинг укалик бурчим деб билдим. Мен бу мактубда айтмоқчи бўлган мулоҳазаларимнинг кўп қисмини, эсингизда бўлса, илгари ҳам сизга айтган эдим. Афсуски, бу фикрларим эътиборсиз қолиб кетди. Бугун, орадан анча-мунча вақт ўтгандан сўнг, мен яна ўша фикрларимнинг баъзиларини такрорлашни лозим деб топдим.

«ЭРК» газетасининг шу йил январь ойида яширин тарзда халқ орасида тарқатилиши анча шов-шувларга сабаб бўлди. Одамлар газета материалларидаги ўйинқароқлик, енгилтакликдан ҳайратга тушдилар. Хусусан, газетадаги ҳар хил мучаллар, айрим шахсларнинг таржимаи ҳолларига доир ғийбатнамо гаплар коммерция мақсадида чоп этилаётган газеталарнинг савиясини эслатади. Ўзини партия деб атаётган жиддий ташкилот номидан бундай нарсаларнинг чоп этилиши ачинарли ҳолдир. Газетадаги бошқа мақолалар ҳам асосан баландпарвоз гаплардан иборат. Уларнинг кўпи ҳаётдан йироқ. Масалан, нарх-наволар ҳақидаги рақамлар мутлақо нотўғри. Уларнинг кўпи атайлаб ошириб кўрсатилган. Мақолалар муаллифларининг кўпида Ўзбекистондаги бугунги вазият ҳақида аниқ маълумотлар йўқ. Газета чиқаришнинг нозик томони шундан иборатки, газета энг сўнгги хабарларга асосланган бўлиши керак. Ёки ҳар ҳолда икки, уч ёки олти ой олдин бўлиб ўтган воқеалар ҳақида гап кетганида ҳам, бу воқеалар уч ёки олти ой олдинги ҳолатида эмас, балки бугунги бўлаётган ўзгаришлар контекстида олиниши керак. Акс ҳолда, бу газетанинг архив қоғозларидан ҳеч фарқи қолмайди. Шундай шарт-шароитларни бўйинга олмай туриб, чет элда газета чиқаришнинг бирон бир мазмуни бормикан?

Мен бу ўринда «ЭРК» партиясининг фаолияти тўғрисида ҳам ўз фикрларимни билдирмоқчи эдим. Ҳамманинг хабари борки, Президентимизнинг ўзи бир неча марта «ЭРК» партияси учун жуда қулай шароитлар яратиб берди. Аммо партия ичида ҳукм сурган биқиқлик, узоқни кўра билмаслик, сусткашлик кайфияти бу қулай имкониятлардан фойдаланишга тўсиқ бўлди. Балки, бунга салмоқли масъулият олдидаги ҳадиксираш ҳам сабаб бўлгандир. «Партия жиддий давлат миқёсида фаолият кўрсатиш, ҳукумат билан ҳамкорлик мулоқоти олиб бориш ўрнига ҳукумат сиёсатидан камчиликлар излаб топиш билан шуғулланди ва обрў фақат бировни обрўсизлантириш эвазигагина келади», деган принципда ҳаракат қилди. Конструктив фаолият ўрнига декларативлик, қоғозбозлик авж олди. Партия ичида партия фаолиятига доир ҳар қандай танқид аёвсиз бостирилди. Партия ўнгдан ҳам, сўлдан ҳам танқидга учрайверди ва бу танқидларда жон бор эди. Аччиқ ҳақиқат шундан иборатки, «ЭРК» партиясида соғлом организмга хос бўлган қайишқоқлик йўқ эди. «ЭРК» партиясининг асосий қусурларидан бири ҳам доимо вазиятга тўғри баҳо беролмасликдан иборат бўлган. Мана шунинг оқибатида жуда кўп «ЭРК»чилар партия сафини тарк эта бошладилар.

Биз ҳозир мураккаб бир вазиятда яшаяпмиз. Бундай вазият собиқ Иттифоқ жумҳуриятларининг ҳар бирида мавжуд. Ҳар бир жумҳуриятнинг ўз бош оғриғи бор ва бунинг учун ўша жумҳуриятлар ҳукуматларини тўғридан тўғри айблаш ўринсиздир. Бир асрдан ошиқроқ ҳукм сурган колониал системаси асоратларини бир неча йил ичида бутунлай бартараф этиш жуда мушкул иш. Бизнинг жумҳуриятимизда ҳам шундай қийинчиликлар бўлиши табиий ҳолдир ва буни Ўзбекистон ҳукумати юзига солавериш—эндигина оёққа туриб юра бошлаган болани «сен нега катта одам каби чопмаяпсан?» деб танбеҳ бергандай гапдир. Биз мустақил давлат сифатида яшаётганимизга бор-йўғи уч йил бўлди, холос. Бугунги баъзи қийинчиликларнинг уруғлари эса, бундан бир неча йилларча илгари экиб кетилган ва бу уруғларни экиб кетган одамларнинг аксарияти ҳозир тарих саҳнасидан тушиб кетганлар. Бу фактларни суиистеъмол қилиб бўлмайди. Ҳозир Ўзбекистонда бошқа кўпчилик собиқ Иттифоқ жумҳуриятларидан фарқли ўлароқ, муҳим бир устунлик бор: бу миллий хамжиҳатликдир. Бундай ҳамжиҳатликни сақлаб туриш осон иш эмас. Президентимизнинг бу ўриндаги хизматлари жуда ҳам каттадир. Президент баъзи Европа давлатлари қўллаган ва қўллаётган «Шоковая терапия» методини Ўзбекистонда қўллаб бўлмайди, деб ҳисоблайди ва бу менимча жуда доно фикр. Ўзбекистон аҳолисининг ижтимоий онги, қолаверса, собиқ Иттифоқдан қолган саноатнинг аҳволи, Иттифоқ парчаланиши билан боғлиқ бўлган миграция муаммолари, кўндаланг турган миллий валюта, армия ва ҳ. к. з. масалаларни ҳал қилмай туриб, кескин иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш қийин. Ҳар қандай уддабурон сиёсий арбоб бу нарсаларни бир зумда ҳал қилиб бера олмаган бўларди. Озарбайжон, Грузия, Тожикистондаги воқеалар кескин ҳаракатларнинг нақадар бефойда ва хавфли эканлигини, бирданига ҳамма нарсага эришиб бўлмаслигини яққол кўрсатди. Ҳозир жумҳуриятларнинг йўлбошчилари халқнинг одим отиш тарзи билан ҳисоблашмаслик чуқур хато эканлигини яхши англаб етганлар. Улар қайсидир маънода орқага чекинишга мажбур бўлдилар, тўғрироғи, орқада қолиб кетган халққа қайтадан бориб қўшилдилар. Агар шундай чекинишга зарурат бўлса, буни сира қоралаб бўлмайди. Ўзбекистон ҳукуматида эса орқага чекинишга эҳтиёж йўқ, чунки, у ўша жумҳуриятлардаги ҳукуматлар каби ўз халқидан узилиб қолмади, у халқ билан бирга келяпти. Бу ерда ҳукм сураётган барқарорликнинг сабаби ҳам, менимча ана шундадир.

Бугунги кунда Ўзбекистон учун энг муҳим бўлган нарсадан бири, фикримча, миллий ҳамжиҳатликдир. Токи миллат бир бутун, яхлит бўлмас экан, ҳеч қандай олийжаноб ишни амалга ошириб бўлмайди. Сиз, эсингизда бўлса, бундан бир неча йил илгари, ҳали Иттифоқ мавжуд бўлган пайтда: «Биз учун энг муҳими бугунги кунда миллий бирлик ва миллий озодлик», деган эдингиз. Сиз ўшанда Россиянинг Ўрта Осиёдаги колониалистик ролини назарда тутган эдингиз. Хўш, бугун вазият ўзгардими? Тўғри, биз мустақиллик эълон қилдик, биз ўз қонунларимизга, Конституциямизга эга бўлдик. Фуқаролик тартибларини жорий этдик. Аммо хавф ҳали ҳам мавжуд. Баъзи бир буюк давлатлар иқтисодий пайлари билан ҳар қандай мустақил давлатни яна қарамлик ҳолатига олиб келиш учун ҳозир турибдилар. Шундай шароитда жумҳурият ичидаги қарама-қаршиликлар халқ учун ҳалокатли эмасми? Ахир миллат манфаатлари ҳамма нарсадан устун турмайдими?

Ўйлаймизки, «ЭРК» газетасининг бугунги даражаси ва умуман «ЭРК» партиясининг бугунги тутган позицияси асло миллий бирлик, миллий ҳамжиҳатлик учун хизмат қилмайди. Биз бу кетишда яна ўша буюк давлатлардан бирининг таъсир доирасига тушиб қолишимиз муқаррар. Агар шундай бўлмаган тақдирда ҳам, ички низолар туфайли халқнинг тараққиёт йўлидаги ҳаракати тобора сустлашаверади ва ички зиддиятлар чексиз чўзилавериши мумкин. Бунинг азобини эса, фақат ҳозирги авлодлар эмас, келажак авлодлар ҳам чекаверади ва бунинг учун улар бизга ташаккур айтишмаса керак. Бу нарсаларни сиз яхши тушунасиз деб ўйлайман. Ёки буюк давлатлардан бирининг кўрсатмаси билан иш кўряпсизми?

Юқоридаги мулоҳазаларимнинг якуни сифатида мен сиздан ва сиз орқали барча «ЭРК»чилардан Ўзбекистоннинг қонуний Президенти ва ҳукумати билан ҳамкорлик мулоқоти олиб боришларингизни ва қонун доирасида фаолият кўрсатишларингизни ўтиниб сўрардим. Бундан бошқа йўл фақат миллатни парчалаб ташлаш учунгина хизмат қилиши мумкин.

Мақсуд БЕКЖОН.
1994 йил, 15 апрель.
(Хат «Хоразм ҳақиқати» газетасининг шу йил 19-апрель сонида босилган).

Газета саҳифаланаётганда:

МИСРЛИК ОЛИМЛАР ТАШРИФИ

Ўзбекистон билан Миср Араб Республикаси ўртасидаги маданий ҳамкорлик аҳдлашувига биноан ва Ўзбекистон ҳукуматининг расмий таклифига кўра, Мисрнинг «Айн шамс» университети ректори доктор Абдулваҳоб Абдулҳафиз, проректори Али Рамзи, филология факультети декани доктор Али Сулаймон мамлакатимизга келди.

Мисрлик меҳмонлар Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазири О. Салимов ҳузурида бўлдилар, Тошкент Давлат университети, шарқшунослик институти раҳбарлари билан учрашдилар. Бухоро, Самарқанд ва Қашқадарёга сафар мобайнида Бухоро ва Қарши университетлари ректорлари билан мулоқотда бўлдилар, бошқа бир қанча илм даргоҳларини бориб кўрдилар.

Олий ўқув юртлари раҳбарлари билан учрашув чоғида илмий ҳамкорликни йўлга қўйиш, ўзаро талабалар алмашиш ва тажрибаларни баҳам кўриш ҳақида битимлар имзоланди.

(ЎзА).

Келгуси сонда:

- МАЪСУМА ҚИЗНИНГ МАТОНАТИ
- ҚОНУННИНГ КУЧИ—ИЖРОСИДА
- ҚОРАҚАЛПОҚ ЭЛИНИНГ ОЛОВҚАЛБ ЁШЛАРИ

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г—947 42428. нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти—21.00. Босишга топширилди — 21.10.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6.